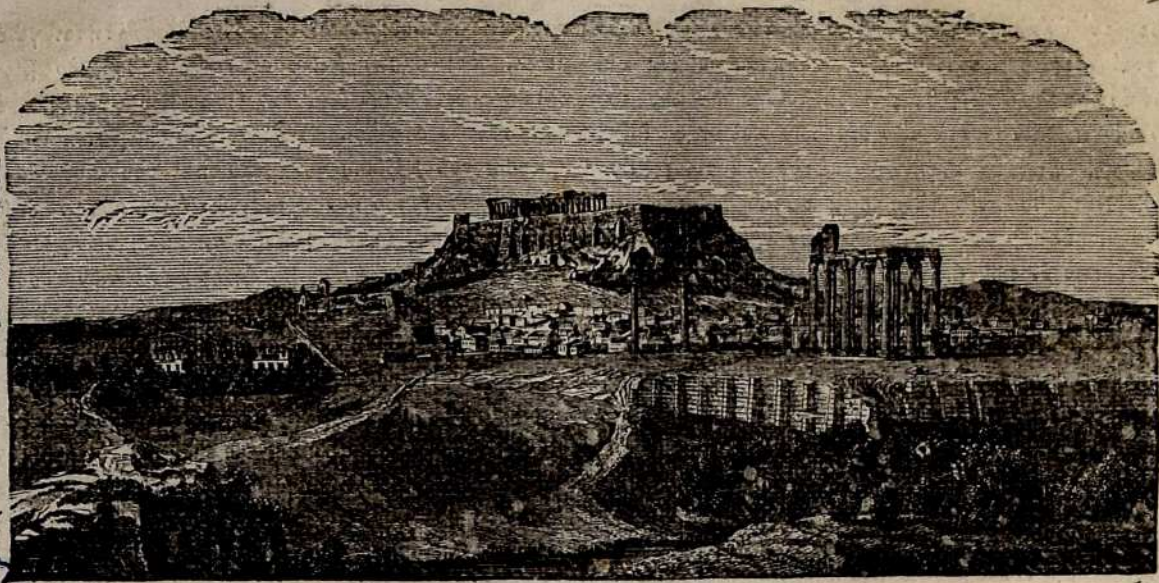

604

ΑΛΗΘΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΦ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1869.

ΤΟΜΟΣ Κ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 438.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΕΡΙ ΔΟΧΗΝΩΝ

ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΟΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΣΥΡΙΑ ΔΡΟΥΖΩΝ.

Ἡ Ἀσία κατὰ πολλὰς ἐπόψεις ὑπῆρξεν ἀείποτε σκοτεινὴ καὶ μυστηριώδης, ἐπασχολήσασα διηνεκῶς τοὺς σοφοὺς· διότι ἐν αὐτῇ ἔλαβεν ὑπαρξιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅθεν διεσπάρη καὶ ἐκάλυψε τὸν πλανήτην ἡμῶν, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν δόξαν· ἐν αὐτῇ ἀνεφάνη παλαιότερον ἢ περὶ τοῦ δημιουργοῦ ἰδέα, καὶ ἐγεννήθησαν διάφορα θρησκείματα παρὰ διαφόροις λαοῖς. Ἐν δὲ τῇ Συρίᾳ, ἣτις ἐστὶ τὸ μεταίχμιον, οὕτως εἶπεν, καὶ τὸ μεθόριον τῆς Ἀσίας πρὸς τὴν Εὐρώπην, ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσιν ἔτι διάφορα θρησκείματα, ὁ Χριστιανισμὸς, ὁ Μωαμεθισμὸς, ὁ Ἰουδαϊσμὸς καὶ ὁ ἔθνησμός. Λίαν δὲ περιεργον ὅτι καὶ αὐτόθι ὑφίσταται νῦν λαὸς τις εὐαριθμὸς, ὁ τῶν καλουμένων Δρούζων, οἵτινες πρεσβεύουσι θρησκείμα, τὸ νεώτατον καὶ διαφοροτάτον πάντων τῶν μέχρι τοῦδε γνωστών. Ἐπειδὴ δὲ τὰς διατριβὰς ἐτύχομεν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ποιούμενοι, καὶ εἶδομεν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ ἤκούσαμεν περὶ τοῦ θρησκείματος αὐτοῦ, ἐθεωρήσαμεν εὐκαιρὸν ὅπως καταμάθωμεν τὰ περὶ αὐτοῦ

διὰ ἐρευνήσαντες ἐπιτοπίως πολλοὺς τῶν μὴ Δρούζων κατοίκων, καὶ ὑπ' ὅψιν λαθόντες τὰ παρὰ τινὸν Εὐρωπαίων γεγραμμένα, διὰ βραχείας δημοσιεύομεν τοῖς Ἕλλησι καὶ τῇ ἐθνικῇ ἡμῶν φιλολογίᾳ τὰ περὶ τοῦ ἐθναρίου τούτου ἡμῖν γενόμενα γνωστά· ὁμολογοῦμεν ὅμως, ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο τυγχάνει δυσχερὲς διὰ τὴν ἄκραν μυστικότητα. Εἴχαμεν δὲ ὑπ' ὅψιν καὶ τὸ σύγγραμμα τοῦ Γάλλου Γεράρδου Νερβάλ, μάλιστα δὲ καὶ ἀραβικὸν τι χειρόγραφον, ὅπερ εὗρομεν ἐν Βηρυτῶ, καὶ ὅπερ πιθανῶς παρέχει κατὰ πρῶτον ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τοῦ ἐν λόγῳ θρησκείματος.

Περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ θρησκείματος.

Ἀρχηγὸς τῆς νεωτάτης ταύτης θρησκείας θεωρεῖται ὁ Χάκεμ ὁ ἐπικαλούμενος Βιέμου (αὐτεξούσιος), υἱὸς τοῦ Ἀζίζ Βιλλάχ, ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Φατιμιτῶν, καὶ ἔγγονος τοῦ Μοζζελδίν, θεμελιωτοῦ τοῦ Καῖρου, καλίφης Αἰγύπτου καὶ Συρίας, ἀκμάσας τὸ 1000 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ. Ἦν δὲ ὁ ἰσχυρότερος καὶ ἐνδοξώτερος ἡγεμὼν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πεπρωκισμένος ἐκ φύσεως διὰ τινων προτερημάτων, ὅπως παραστήσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τοιοῦτο δρᾶμα. Ἀσχολούμενος δὲ περὶ τὴν ἀστρολογίαν, ἀνήγειρεν ἀστεροσκοπεῖον κατὰ τὸ ὄρος Μοκατάμ τοῦ Καῖρου, ὅπερ καὶ σώζεται, καὶ ὅπου ἐφοῖτα καὶ διενυκτέ

ρευε μετ' ἀλάλου δούλου· διό οἱ μὴ αὐτὸν ὡς θεὸν πιστεύοντες, θεωροῦσι μάγον. Θελήσας δὲ ἵνα καὶ ζῶν ἐτι λατρευθῆ ὡς θεὸς παρὰ τῶν ὑπηκόων, εὗρεν ἀντίπραξιν παρὰ τῶν ἰσχυρῶν καὶ τῆς ἰδίας ἀδελφῆς, ἥτις ἐδολοφόνησεν αὐτὸν διὰ τινος Ἰωσήφ. Μετὰ θάνατον τὸ πτώμα αὐτοῦ ἐγένετο ἀφαντον, ἐκτὸς τοῦ ὄνου καὶ τῶν ἐπτὰ χιτῶνων, εὐρεθέντων ἐν τῷ τόπῳ τοῦ φόνου. Μετὰ δὲ δεκαεξέτη ἀπὸ τῆς ἀφανίσεως, οἱ κάτοικοι τοῦ Καίρου ἔλεγον ὅτι ἔζη· ἀλλὰ τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς ἐμφανίσεως ὁμοίων αὐτῷ ἀγυρτῶν, ὡς τοῦ Σεροῦτ, Σικίν καὶ λοιπῶν. Κατὰ τοὺς Κόπτας, λαβὼν συγγνώμην παρὰ τοῦ Χριστοῦ διὰ τὰ ἀσεβήματα καὶ μεταμελησάμενος, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἄμμωνος, ὅπου ἐβίωσε πολλὰ ἔτη. Κατὰ δὲ τοὺς Δρούζους, μὴ θανὼν ἐκ τῶν ξιφοκυπημάτων ἔζησε πολλὰ ἔτη· ἀλλὰ βρυονθεὶς τὸν θρόνον, μετέβη εἰς τὴν ἔρημον ὅπου ἐσχημάτισε διδασκαλίαν, ἣν κατόπιν ἐδημοσίευσεν ὁ μαθητὴς αὐοῦτ Χάμζα. Ὁ Χάκεμ, ἵνα ἐλύσῃ κατ' ἀρχὰς τὰ πνεύματα, περιποιήσατο Χριστιανούς καὶ Ἰουδαίους, καὶ συνεκρότησεν Οἴκους Σορίας, ἔθνα διδασκαλοὶ δημοσία ὑπεστήριζον τὴν θεότητα αὐτοῦ· ἀλλὰ μόλις τότε 30,000 κάτοικοι τοῦ Καίρου ἠσπάσαντο τὸ νέον δόγμα, ὅπου καὶ σώζονται τὰ εἰρήπια τῆς μοσάρας αὐτοῦ, τρεῖς αἰῶνας βελῶν καὶ παλαιῶν. Παρὰ τῶν παλαιῶν Ἀσιαρλόγων καλεῖται Σακαμπερίλ, θεωρούμενος ἄλλος Νέρων διὰ τε ἄλλα κακουργήματα καὶ τὴν τοῦ Καίρου πυρπόλησιν. Ἐν τῷ οὐρανῷ καλεῖται Ἄλθαρ (αἰώνιος), ἔχων διαφόρους ὑπουργούς, καὶ ἐνεσπράκθη δεκάκις. Τὴν δὲ ἡγεμονίαν αὐτοῦ κτεκτήσατο ὁ περίφημος καλίφης τῆς Βαβυλωνος Οὐμάρ. Τοιοῦτος ἐν συντόμῳ ὁ θεμελιωτὴς τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ θρησκευματος τῶν Δρούζων.

Περὶ τοῦ ἔθνους τῶν Δρούζων.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔθνους τούτου ἔστι σύγχρονος καὶ τῆ θρησκείας αὐτοῦ, ἥτοι ἀπὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος μετὰ Χριστόν. Δρούζοι δὲ ὠνομάσθησαν ἢ ἀπὸ τινος ἀποστόλου Δουρζῆ, ἢ ἀπὸ τῶν ἀραβικῶν λέξεων ἐνδερᾶζ, ἐνδερᾶτζ, δηλοῦσῶν εἴσοδον, ἢ ἐκ τοῦ δάρκς, ἰέδρος, ἥτοι μαθητῆς· ὥστε Δρούζος κυρίως σημαίνει ὀπαδός, καὶ οὕτω καλοῦνται ἀπὸ τοῦ μέσου αἰῶνος. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ ἀρχηγοῦ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ διωχθέντες ἐκ Καίρου, κατέφυγον εἰς τὸ Λιβάνιον ὄρος, ὅπου ἐσχημάτισαν τὸ ἔθνος τοῦτο. Κατὰ δὲ Σασὴν, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τύρου ἐπολέμησε τὰς ἐπὶ τοῦ Ἀντιλιβάνου ἀραβικὰς φυλάς· αὗται ἐπὶ Ἰουδαίων ἐκαλοῦντο Ἰτουραῖοι, νομάδες καὶ τραυλοδύται, οἵτινες πολεμηθέντες ὑπὸ Ἀριστοβούλου, περιελήφθησαν ἐπ' ὀλίγον ἐν τῷ πολιτικῷ καὶ θρησκευτικῷ συνδέ-

σμῳ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ· εἶτα αὐθις ἀνεξάρτητοι γενόμενοι, ἐτράπησαν ἐπὶ τὸν συνήθη ληστρικὸν βίον, καὶ περιωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ Πομπηίου· τέλος δ' ἐπεκλήθησαν Δρούζοι. Ἐν δὲ τοῖς διπλωματικοῖς ἐγγράφοις τοῦ Ἑβραίου τετάρτου καὶ τοῦ Λοδοβίκου δεκάτου τετάρτου ἀναφέρεται ὁ μέγας αὐτῶν ἐμίρης Φακκαρδίν, ζητήσας παρὰ τῆ αὐλῆ τῶν Μεδίκων τὴν συνδρομὴν τῆς Εὐρώπης κατὰ τῶν Τούρκων, ἐπὶ τῆ βάσει παραδόσεως, ὅτι οἱ Δρούζοι κατ' ἀγονταὶ ἐκ τινων σταυροφόρων ἵπποτῶν· διότι λέγεται, ὅτι οἱ ἱππῶται Ναῖται, οἱ ἐπὶ δύο αἰῶνας κάτοχοι τοῦ Λιβάνου, ἐπὶ τῆ προθέσει τοῦ δεσπόσαι διαφόρων φυλῶν καὶ θρησκειῶν, ἐμόρφωσαν πρῶτοι τὸ δρούζικόν σύστημα, ὅπερ εἶτα διευτυπώθη διὰ τοπικῶν ἐθίμων. Κατὰ συνέπειαν δὲ αἱ εἰς τὸ σύστημα τῶν Ναϊτῶν εἰσαχθεῖσαι ἀνατολικαὶ ἰδέαι παρέσχον κεφάλαια αἰρέσεως, ἅτινα ἐν Εὐρώπῃ ἀπέτελεσαν τὴν Φραμμασονίαν, κληροδότημα τῆς διδασκαλίας τῶν Ναϊτῶν· καὶ διὰ τοῦτο οἱ Δρούζοι ὁμιλοῦσι περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὁμοθησῶν, καὶ μάλιστα τῶν κατὰ τὰ ὄρη τῆς Σκωτίας (Τσέμπελ-ἐλ-Σκούζια), ἐνοοῦντες τοὺς Σκώτους, καὶ τοὺς ἀντιτίτους τῶν Ναϊτῶν Ἐρυθροσταύρους. Ἐκ τῆς παραδόσεως δὲ ταύτης ὠφελοῦμενοι οἱ Ἄγγλοι, περιποιῶνται τοὺς Δρούζους, ὧν πρόγονοί τινες κατέφυγον εἰς Σκωτίαν, ἀμειψόμενοι πρὸς τοὺς Γάλλους, οἵτινες προστατεύουσι τοὺς Μαρωνίτας καὶ Γραϊκοκαθολικούς. Ἄλλοι θεωροῦσιν αὐτοὺς Ἰσαμηλίτας, ὧν αἵρεσις οἱ τρομεροὶ Δολοφόνοι, ἄλλοι Πυθαγορείους ἢ Ἔσσειεις, καὶ ἄλλοι Γνωστικούς. Τὸ πιθανώτερον δὲ, ὅτι οὗτοι εἰσὶν οἱ Φραμμασῶνοι τῆς Ἀνατολῆς, διαιρούμενοι εἰς δύο τάξεις, τοὺς Ἀκκάλ, ἥτοι τοὺς γινώσκοντας, ἀναλογοῦντας πρὸς τοὺς λογίους τῆς Κίνας, καὶ τοὺς Ζέχελ, ἥτοι τοὺς ἀμαθεῖς.

Οἱ Δρούζοι ζῶντες ἐπὶ τοῦ Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου, ἀντέστησαν ἐπὶ πολὺ κατὰ τῶν Τούρκων, ὄντες ἀνδρείοι καὶ πολεμικοὶ, καὶ μάλιστα οἱ τοῦ Χαυράν, διακρινόμενοι διὰ τὸ ἄγριον καὶ ἀρπακτικόν. Ἐπὶ Ἀμουράτου τρίτου ἀναφέρεται (1585) ἡγεμῶν τις αὐτῶν ὀνομαζόμενος Μάν-Ἰγλ, ὅστις ἔκτισε φρούριόν τι ἐν Παλμύρα, ὡς διηγέται ὁ Φριδερικός Χοέφερ· τότε δὲ ἐγένοντο τὸ πρῶτον φόρου ὑποτελεῖς τοῖς Τούρκοις, καὶ νῦν δὲ στρατολογοῦνται ὑπὸ τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως. Τὸ δὲ 1842 ἔλαβον ἴδιον ἐθνάρχην, ὄντα ἀρχιερέα καὶ ἐδρεύοντα ἐν τῇ πόλει Ἑλ-Μούτνα. Καὶ κατὰ μὲν Σασὴν ὑπολογίζονται 120,000, ὧν 40,000 εἰσὶν ἱκανοὶ εἰς τὸ ὀπλοφορεῖν, κατὰ δὲ Λενορμάν οἱ πάντες 75,000, ὃ καὶ πιθανώτερον. Καὶ ἄλλοτε μὲν διήγαγον εἰρηνικῶς πρὸς τοὺς Χριστιανούς· ἀλλὰ πρὸ τινων ἐτῶν μισοῦσιν αὐτοὺς, ὡς περιποιούμενοι

καὶ διεγειρόμενοι ὑπὸ τῶν Τούρκων διὰ λόγους πολιτικούς· ἐσχάτως δὲ (1860) ὑποκινηθέντες παρὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ Φουὰτ πασᾶ, μετὰ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἐπραξάν ἀνηκούστους θηριωδίας κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ὧν κατέστρεψαν 50,000 περίπου ἐν Δαμασκῶ καὶ ἀλλαχοῦ· διὸ ἐξωρίσθησαν πάντῃ ἐκ τοῦ Λιβάνου, ὅπου ἐσχηματίσθη χριστιανικὴ διοίκησις.

Περὶ τῆς θρησκείας τῶν Δρούζων.

Τὰ βιβλία τῶν Δρούζων ἦσαν ἄλλοτε ἀπόκρυφα ἀπὸ τῶν ξένων, διότι ἐκρύπτοντο ἐπιμελῶς ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ τοῖς νοαῖς· ἐπὶ δὲ τῶν μεταξὺ αὐτῶν, τῶν Τούρκων ἢ Μαρωνιτῶν πολέμων, κατωρθώθη σύνοψις πολλῶν χειρογράφων εἰς σχηματισμὸν ἰδέας τινὸς περὶ τοῦ δόγματος, ἀλλὰ παρήχθη ποικιλομυθία ἀντιθέτων πραγματειῶν· καὶ γὰρ δὲ εἶδον ἐν τε Πτολεμαῖδι καὶ Βηρυτῶ ἀραβικά τινὰ χειρόγραφα παρὰ Χριστιανοῖς, πραγματευόμενα περὶ τῆς θρησκείας ταύτης. Ὁ δὲ Νερβάλ μαθὼν τὰ περὶ αὐτῆς παρὰ Δρούζου σέχου τοῦ Λιβάνου, ἂν τοῦτο ἦτο δυνατόν, φρονεῖ ὅτι ἀνεκάλυψε τὸ ζητούμενον, ὡς ἐκτίθησιν ἐν τῇ ἐξῆς κατηχήσει.

Κατήχησις τῶν Δρούζων.

Ἐρ. Δρούζος εἶ; Ἀπ. Μάλιστα, τῇ ἀγωγῇ τοῦ παντοδύναμου ἡμῶν κυρίου.

Ἐρ. Τί ἐστὶ Δρούζος; Ἀπ. Ὁ τὸν νόμον γράψας καὶ τὸν Πλάστην λατρεύσας.

Ἐρ. Τί διέταξεν ὑμῖν ὁ Πλάστης; Ἀπ. Τὴν φιλαλήθειαν, τὴν ἐπιμέλειαν τῆς λατρείας αὐτοῦ καὶ τὴν τῶν ἐπτὰ ὑποχρεώσεων.

Ἐρ. Τίνα εἰσὶ τὰ δυσχερῆ καθήκοντα, ἀφ' ὧν ὁ Κύριος ὑμῶν ἀπήλλαξεν ὑμᾶς, καὶ ἅτινα κατήργησε, καὶ πῶς γινώσκετε, ὅτι ἐστὲ ἀληθῆς Δρούζος; Ἀπ. Ἀπέχοντες παντὸς ἀθεμίτου, καὶ πράττοντες πᾶν θεμιτόν.

Ἐρ. Τί ἐστὶ θεμιτόν καὶ τί ἀθέμιτον; Ἀπ. Θεμιτόν ἐστὶ τὸ ἀνῆκον τῇ ἱερατεῖᾳ καὶ τῇ γεωργίᾳ, καὶ ἀθέμιτον τὸ ἀνῆκον τῇ κοσμικῇ ἐξουσίᾳ καὶ τοῖς ἀρνησιθρησκόις.

Ἐρ. Πότε καὶ πῶς ἐνεφανίσθη παντοδύναμος ὁ Κύριος ἡμῶν; Ἀπ. Τὸ 400 ἔτος ἀπὸ Μωάμεθ. Ἐμφανίσθη δὲ τότε ὡς ἐκ Μωάμεθ καταγόμενος, ἵνα κρύψῃ τὴν θεϊότητα αὐτοῦ.

Ἐρ. Καὶ διατί ἤθελε νὰ κρύψῃ τὴν θεϊότητα αὐτοῦ; Ἀπ. Διότι ἡ λατρεία αὐτοῦ ἦν παρημελημένη καὶ οἱ ὄπαδοί ἴλιαν εὐάριθμοι.

Ἐρ. Πότε ἐνεφανίσθη διακηρύττων τὴν θεϊότητα αὐτοῦ; Ἀπ. Τὸ 408 ἔτος.

Ἐρ. Πόσον διέμεινεν οὕτω; Ἀπ. Ἀκέραιον τὸ 408 ἔτος· εἶτα τὸ 409 ἠφανίσθη, διότι ἦν ἔτος ἐλέθριον.

Κατόπιν ἀνεφάνη ἀρχὴ τοῦ 410, καὶ διέμεινεν ὅλον τὸ 411· καὶ τέλος ἀρχῆ τοῦ 412 ἐγένετο ἄφαντος, καὶ ἐλεύσεται τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως.

Ἐρ. Τί ἐστὶν ἡμέρα τῆς κρίσεως; Ἀπ. Ἐστὶν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ Πλάστης παρουσιασθήσεται ὑπὸ μορφήν ἀνθρώπου καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τοῦ κόσμου διὰ τε τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ξίφους.

Ἐρ. Πότε τοῦτο γενήσεται; Ἀπ. Τοῦτο ἄγνωστον, ἀλλ' ἀγγελοθήσεται διὰ σημείων.

Ἐρ. Τίνα ἔσονται τὰ σημεῖα ταῦτα; Ἀπ. Ὅταν οἱ βασιλεῖς ἀλλάξωσι, καὶ οἱ Χριστιανοὶ νικῆσωσι τοὺς Μουσουλμάνους.

Ἐρ. Ἐν τίνι μηνί γενήσεται τοῦτο; Ἀπ. Κατὰ τὴν σελήνην Δγεμαζ ἢ Ρατζαδ, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἐγίρας.

Ἐρ. Πῶς ὁ Θεὸς κυβερνήσει τοὺς λαοὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς; Ἀπ. Δηλωθήσεται διὰ τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ξίφους, καὶ ἀφαιρέσει πάντων τὴν ζωὴν.

Ἐρ. Καὶ μετὰ θάνατον τί συμβήσεται; Ἀπ. Ἀναγεννηθήσονται τῇ ἐντολῇ τοῦ Παντοδύναμου, ὅστις διατάζει αὐτοὺς ὅτι αὐτῶ ἀρεστον.

Ἐρ. Πῶς προσενεχθήσεται αὐτοῖς; Ἀπ. Διαιρεθήσονται εἰς τέσσαρα μέρη, ἧτοι τοὺς Χριστιανοὺς, τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς ἀρνησιθρησκούς, καὶ τοὺς ἀληθεῖς λάτραις τοῦ Θεοῦ.

Ἐρ. Καὶ πῶς διαιρεθήσεται ἐκάστη τῶν αἱρέσεων τούτων; Ἀπ. Ἐκ τῶν Χριστιανῶν γεννηθήσονται αἱ αἱρέσεις τῶν Νεσαιρέ (1) καὶ τῶν Μετουαλῆ· ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ Τοῦρκοι. Ἀρνησιθρησκοὶ δὲ εἰσὶν οἱ ἐγκαταλιπόντες τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Ἐρ. Τίνα ἀμοιβὴν ἀποδώσει ὁ Θεὸς τοῖς λάτραις τῆς ἐνάτητος αὐτοῦ; Ἀπ. Ἀποδώσει αὐτοῖς τὴν αὐτοκρατορίαν, τὴν βασιλείαν, τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν, τὰ ἀγαθὰ, τὸν χρυσόν, τὸν ἄργυρον, καὶ διατελέσουσιν ἐν τῷ κόσμῳ ἡγεμόνες, σατράπαι καὶ σουλτάνοι.

Ἐρ. Καὶ οἱ ἀρνησιθρησκοὶ; Ἀπ. Ἡ ποινὴ αὐτῶν ἔσεται φρικώδης. Συνίσταται δὲ εἰς τοῦτο, ὅτι ἐν τῇ ἀποπειρᾷ τοῦ φαγεῖν ἢ πιεῖν, τὰ τροφίμα ἔσονται πικρά. Προσέτι περιπεσοῦνται εἰς δουλείαν καὶ σκληροτάτους μόχθους παρὰ τοῖς ἀληθινοῖς λάτραις τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι καὶ Χριστιανοὶ ὑποστήσονται τὰς αὐτὰς βασάνους, ἀλλὰ πολὺ ἐλαφροτέρως.

Ἐρ. Ποσάκις ὁ Κύριος ἡμῶν ἐπαρουσιάσθη ἐν σχήματι ἀνθρώπου; Ἀπ. Δέκα φοράς, στάσεις καλουμένας, καὶ ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τὰ ἐξῆς ὀνόματα, Ἄλῃ, Μπάρ, Ἀλία, Μάαλλα, Κάισμ, Μάας, Ἀζίζ, Ἀμπαζακαρία, Μανιοῦρ καὶ Χάκεμ.

(1) Οἱ Νεσαιρίς (Ναζωραῖοι) ἢ Ἀνσαρίε, καὶ οἱ Μετουαλίε, εἰσὶ λαοὶ τοῦ Λιβάνου ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Τριπόλεως καὶ Σιδῶνος.

Ἐρ. Πού ελαβε χώραν ἡ πρώτη στάσις, ἢ τοῦ Ἀλῆ; Ἀπ. Ἐν τινι πόλει τῆς Ἰνδίας, τοῦνομα Ροχίν-μα-Τοχίν.

Ἐρ. Ποσάκις ἐπεφάνη ὁ Χάμζα καὶ πῶς ὠνομάσθη ἐν ἐκάστῃ ἐμφανίσει; Ἀπ. Ἐπεφάνη ἐπτάκις ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι τοῦ προφήτου Σαμὸδ. Ἐν τῷ αἰῶνι τοῦ Ἀδάμ ἐκαλεῖτο Χατνίλ· ἐν τῷ τοῦ Νῶε, Πουθαγόρας· Δαβὶδ ἐκαλεῖτο ἐπὶ Ἀβραάμ· ἐπὶ Μωϋσέως ὠνομάσθη Χαΐθ καὶ ἐπὶ Ἰησοῦ ἐκλήθη ὁ ἀληθής Μεσσίας καὶ ὁ ἀληθής Λάζαρος· ἐπὶ Μωάμεθ ὠνομάσθη Σαλμάν καὶ Φαρζι, καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Σαῦ ελαβε τὸ ὄνομα Σαλέχ.

Ἐρ. Εἰπέ μοι τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος Δρουζοῦ; Ἀπ. Τοῦτο τὸ ὄνομα παράγεται ἀπὸ τῆς ὑποταγῆς ἡμῶν τῷ Χάκεμ κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ὅστις Χάκεμ ἐστὶν ὁ κύριος ἡμῶν Μωάμεθ, υἱὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅστις ἐπεφάνη αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ καὶ κατὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ, οἱ Δρουζοὶ ἀκολουθοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, εἰσῆλθον ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τούτου ἐκλήθησαν Δρουζοὶ· διότι ἡ ἀραβικὴ λέξις ἐνδερὰζ, ἢ ἐνδαραδζ, ἐστὶ ταυτόσημος τοῦ δαρχάχ, ἕπερ δηλοῖ εἰσοδόν. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ὁ Δρουζὸς ἔγραψε τὸν νόμον, ἐμβατεύσας καὶ εἰσδύσας ὑπὸ τὴν διαταγὴν τοῦ Χάκεμ. Ἄλλην δὲ ἐτυμολογίαν εὐρίσκουσαν, γράφοντες τὸ Δρουζοῦ δι' ἑνὸς σ' τότε παράγεται ἐν τοῦ ἀράβ, ἱερός, μαθητῆς, ὃ δηλοῖ, ὅτι ὁ Δρουζὸς ἐσπούδασε τὰ βιβλία τοῦ Χάμζα, καὶ ἐλάτρευσε τὸν Παντοδύναμον ὡς πρέπει.

Ἐρ. Τίνα σκοπὸν ἔχομεν λατρεύοντες τὸ Εὐαγγέλιον; Ἀπ. Μάθετε, ὅτι διὰ τούτου προτιθέμεθα, ἵνα μεγαλύνωμεν τὸ ὄνομα ἐκείνου, ὅστις ἠγέρθη τῇ διαταγῇ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅστις ἐστὶν ὁ Χάμζα· διότι οὗτος ἀπήγγειλε τὸ Εὐαγγέλιον. Προσέτι ὀφείλομεν, ἵνα εἰς τὰ ὄμματα παντὸς ἔθνους ἀναγνωρίζωμεν τὴν πίστιν αὐτοῦ. Τέλος πιστεύομεν τὸ Εὐαγγέλιον, διότι τοῦτο τὸ βιβλίον βραβύσσεται ἐπὶ τῆς θείας σοφίας, καὶ περιέχει ἐναργῆ δείγματα τῆς ἀληθοῦς λατρείας.

Ἐρ. Διὰ τί ἀπορρίπτομεν πᾶν ἄλλο βιβλίον, ἐκτὸς τοῦ Κορανίου, λόγου γινομένου ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ; Ἀπ. Διότι ἔχομεν ἀνάγκην ἵνα μὴ γνωρίζωμεθα τί πρεσβεύομεν, διαβιούντες ἐν μέσῳ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ἰσλαμισμού. Δίον λοιπὸν ἵνα ἀναγνωρίζωμεν τὸ βιβλίον τοῦ Μωάμεθ· καὶ, ἵνα μὴ κακοποιηθῶμεν, παρεδέχθημεν πάσας τὰς μουσουλμανικὰς τελετάς, ὡς καὶ τὴν περὶ τῶν τεθνεώτων προσευχὴν· καὶ ταῦτα πάντα γίνονται μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον, ἵνα διατελῶμεν ἄγνωστοι.

Ἐρ. Τί δὲ λέγομεν περὶ τῶν μαρτύρων ἐκείνων, ὡς οἱ Χριστιανοὶ τοσοῦτον ἐγκωμιάζουσι τὴν καρτερίαν καὶ τὸ πολυάριθμον; Ἀπ. Λέγομεν ὅτι ὁ Χάμζα

οὐδόλως ἀνεγνώρισεν αὐτοὺς, ἠδὲ κήθησαν καὶ ἐβεβαιώθησαν παρὰ πάντων τῶν ἱστορικῶν.

Ἐρ. Ἀλλ' ἂν οἱ Χριστιανοὶ εἴπωσιν ἡμῖν ὅτι ἡ πίστις αὐτῶν οὐδόλως ἐστὶν ἀμφίβολος, διότι σιγρίζεται ἐπὶ ἀποδείξεων ἰσχυροτέρων καὶ ἀμεσοτέρων ἢ ὁ λόγος τοῦ Χάμζα, τί ἀποκρινόμεθα, καὶ πῶς παρεδέχθημεν τὸ ἀλάνθαστον τοῦ Χάμζα, τὴν στήλην ταύτην τῆς ἀληθείας, ἐξ ἧς εἶη σωτηρία ἐφ' ἡμῶν; Ἀπ. Διὰ τῆς ὁμολογίας, ἣν αὐτὸς ἔδωκεν ἐξ ἑαυτοῦ λέγων ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς ἐντολῆς καὶ τῆς ὑπερασπίσεως· « Εἰμὶ τὸ πρῶτον τῶν πλασμάτων τοῦ Θεοῦ, εἰμὶ ἡ φωνὴ καὶ ἔκφανσις αὐτοῦ· κατέχω τὴν σοφίαν, κατ' ἐντολὴν τοῦ αὐτοῦ· εἰμὶ ὁ πύργος καὶ ὁ κτιστὸς οἶκος· εἰμὶ ὁ κύριος τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως· εἰμὶ ἐκεῖνος, ὅστις ἠχῆσω τὴν σάλπιγγα· εἰμὶ ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ ἱερατείου, ὁ κύριος τῆς χάριτος, ὁ ἀνδρῦτης καὶ καταστροφεὺς τοῦ δικαίου· εἰμὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ κόσμου, ὁ καταστροφεὺς τῶν δύο μαρτυριῶν· εἰμὶ τὸ καταβιβρώσκον πῦρ. »

Ἐρ. Ἐν τίνι συνίσταται ἡ ἀληθὴς θρησκεία τῶν Δρουζῶν ἱερέων; Ἀπ. Αὕτη ἐστὶν ὁ ἀντίπους πάσης πίστεως τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἢ φυλῶν· καὶ πᾶν ὅτι ὑπάρχει ἀσεβὲς παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἡμεῖς πιστεύομεν τοῦτο, ὡς ἐλέχθη ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς διακηρύξεως καὶ παραγγελίας.

Ἐρ. Ἀλλ' ἂν τις ἄνθρωπος ἤρχετα γνωρίσαι τὴν ἀγίαν ἡμῶν λατρείαν, πιστεύσαι καὶ συμμορφωθῆναι αὐτῇ, σωθῆσεται; Ἀπ. Οὐδέποτε· ἡ πόλη ἐκλείσθη, τὸ ἔργον τετέλεσται, ἡ γραφὴ ἐξημβλύθη· καὶ μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ μεταβαίνει, ἵνα ἐνωθῇ μετὰ τοῦ πρώτου ἔθνους καὶ τῆς πρώτης θρησκείας αὐτοῦ.

Ἐρ. Πότε ἐπλάσθησαν ἅπασαι αἱ ψυχαί; Ἀπ. Ἐπλάσθησαν μετὰ τὸν ἀρχιερέα Χάμζα, υἱὸν τοῦ Ἀλῆ. Μετὰ τοῦτον ὁ Θεὸς ἔπλασεν ἐκ φωτὸς πάντα τὰ πνεύματα, ἅτινα εἰσὶν ἠριθμημένα, καὶ μῆτε ἐλαττωθῆσονται μῆτε αὐξήθησονται μέχρι τέλους τῶν αἰώνων.

Ἐρ. Ἡ σεβαστὴ ἡμῶν θρησκεία παραδέχεται τὴν σωτηρίαν τῶν γυναικῶν; Ἀπ. Ἀναμφιβόλως· διότι ὁ Κύριος ἡμῶν ἔγραψε κεφάλαιόν τι περὶ τῶν γυναικῶν, καὶ αὐταὶ ὑπακούουσιν εὐθύς, ὡς γίνεται μεία ἐν τῇ ἐπιστολῇ του περὶ γυναικῶν καὶ κορασιῶν νόμου.

Ἐρ. Τί λέγομεν περὶ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν, βεβαιούντων ὅτι λατρεύουσι τὸν Κύριον, τὸν πλάσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν; Ἀπ. Καὶ ἂν εἴπωσι τοῦτο, ἔσται ὑπόκρισις· καὶ ἂν πραγματικῶς λατρεύουσιν αὐτὸν, μὴ ἀναγνωρίζοντες δὲ, ὅτι ὁ Κύριος ἐστὶν αὐτὸς ὁ Χάκεμ, ἡ λατρεία αὐτῶν ἐστὶν ἱεροσυλία.

Ἐρ. Τίνας εἰσὶν ἐκ τῶν ἀρχαίων, οἵτινες ἐδίδαξαν

τὴν σοφίαν τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς ἰδρυτὰς τῆς πίστεως ἡμῶν; Ἄπ. Εἰσὶ τρεῖς, ὧν ὀνόματα, Χάμζα, Ἰσμαήλ καὶ Βέχα-Ἐδδίν.

Ἐρ. Εἰς πόσα μέρη διαιρεῖται ἡ σοφία; Ἄπ. Εἰς πέντε μέρη τούτων δύο ἀνήκουσι τῆ θρησκείᾳ καὶ δύο τῆ φύσει. Τὸ πέμπτον μέρος, τὸ καὶ μείζον πάντων, οὐ διαιρεῖται. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἀληθὴς σοφία, ἡ τοῦ ἔρωτος καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ.

Ἐρ. Πῶς γνωρίζομεν ὅτι ὁ δεῖνα ἄνθρωπος ἐστὶν ἡμέτερος ἀδελφός, ἀκριβὴς φύλαξ τῆς ἀληθοῦς λατρείας, ἂν συναντήσωμεν αὐτὸν καθ' ὁδὸν, ἢ πλησιάσῃ ἡμᾶς θεωρούμενος καὶ λεγόμενος Δροῦζος; Ἄπ. Ἴδου μετὰ τὰς συνήθεις προσαγορεύσεις λέγομεν πρὸς αὐτόν. «Σπείρουσιν ἐν τῇ πατρίδι σου κόκκον μυροθαλάμου (ἀχλίλεζ, φυτὸν συμβολικόν). Ἄν ἀποκριθῇ, «Μάλιστα σπείρουσιν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν πιστευόντων,» τότε ἐξετάζομεν αὐτὸν περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν ἂν ἀπαντήσῃ ὀρθῶς, ἐστὶν ἡμέτερος συμπατριώτης ἂν μὴ, ἐστὶ ξένος.

Ἐρ. Τίνες εἰσὶν οἱ πατέρες τῆς ἡμετέρας θρησκείας; Ἄπ. Εἰσὶν οἱ προφῆται τοῦ Χάκεμ, ἦτοι Χάμψα, Ἰσμαήλ, Μωάμεθ, καὶ Καλιμέ, Ἀβού-ελ-Ρέιρ, Βέχα-Ἐδδίν.

Ἐρ. Οἱ ἀμαθεῖς Δροῦζοι ἔχουσι τὴν σωτηρίαν ἢ θέσιν παρὰ τῷ Χάκεμ, ὅταν ἀποθηήσκωσιν ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ τῆς ἀμαθείας; Ἄπ. Οὐδόλω, ὑπάρχει δι' αὐτοὺς σωτηρία διατελέσουσιν ἐν αἰσῶνι καὶ δουλείᾳ παρὰ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν μέχρι αἰῶνος αἰώνων.

Ἐρ. Τί ἐστὶ Δουμάσσα; Ἄπ. Ἐστὶν Ἀδάμ ὁ πρῶτος, ἐστὶν ὁ Ἀρχαυούρχ, ὁ Ἐρμῆς, ὁ Ἐδρίς, ὁ Ἰωάννης, ὁ Ἰσμαήλ, υἱὸς τοῦ Μωάμεθ-ελ-Ταμί καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τοῦ Μωάμεθ, υἱοῦ τοῦ Ἀβδαλλάχ ἐκαλεῖτο Ἐλμεκδάδ.

Ἐρ. Τί ἐστὶ τὸ ἀρχαῖον καὶ τί τὸ αἰώνιον; Ἄπ. Τὸ ἀρχαῖον ἐστὶν ὁ Χάμζα, καὶ τὸ αἰώνιον ἡ ψυχὴ, ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ.

Ἐρ. Τίνα εἰσὶ τὰ στηρίγματα τῆς σοφίας; Ἄπ. Οἱ τρεῖς ἱεροκέρυκες.

Ἐρ. Τίνες εἰσὶν οὗτοι; Ὁ Ἰωάννης, Μάρκος καὶ Ματθαῖος.

Ἐρ. Πόσον χρόνον ἐκήρυξαν; Ἄπ. Ἐἴκοσιν ἐν ἑτη, ἕκαστος ἐκήρυξεν ἑπτὰ.

Ἐρ. Τί εἰσὶ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ κτίρια, ἅτινα καλοῦνται πυραμίδες; Ἄπ. Αἱ πυραμίδες αὗται ἰδρύθησαν ὑπὸ τοῦ Παντοδυνάμου ἐπὶ σκοπῷ πλήρους σοφίας, ὅν συνέλαβεν ἐν τῇ προνοίᾳ αὐτοῦ.

Ἐρ. Τίς δὲ οὗτος ὁ πλήρης σοφίας σκοπός; Ἄπ. Ἴνα τοποθετήσῃ καὶ προφυλάξῃ ἐκεῖ μέχρις ἡμέρας τῆς κρίσεως, καθ' ἣν ἔσεται ἡ δευτέρα αὐτοῦ παρουσία, τὰς χοδζέτες καὶ τὰς ἐξοφλήσεις, ἃς ἡ θεία αὐτοῦ χεὶρ ἔλαβε παρὰ πάντων τῶν πλασμάτων.

Ἐρ. Διατί ἐπεφάνη ἐν ἐκάστῳ νέφ νόμῳ; Ἄπ. Ἴνα ἀνυψώσῃ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ λατρείας, ὅπως ἐνισχυθῶσι, καταμάθωσιν, ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ μεταβάλλων κατ' ἀρέσκειαν τὴν δικαιοσύνην, καὶ μὴ πιστευῶν ἄλλον, ἐκτὸς ἐκείνου.

Ἐρ. Πῶς αἱ ψυχαὶ ἐπιστρέφουσιν ἐν τοῖς ἰδίοις σώμασιν; Ἄπ. Ὅσακις θνήσκῃ ἄνθρωπός τις, γεννᾶται ἄλλος, καὶ ἐκ τούτου διατηρεῖται ὁ κόσμος.

Ἐρ. Πῶς ὀνομάζουσι τοὺς Μουσουλμάνους; Ἄπ. Κατάβασιν (ἐλ-τανζιλ).

Ἐρ. Καὶ τοὺς Χριστιανούς; Ἐρμηνείαν (ἐλ-τακσίλ). Αἱ δύο αὗται ἐπωνυμίαι σημαίνουσι, διὰ τοὺς μὲν, ὅτι ἠρμήνευσαν τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ τοὺς δὲ, ὅτι διέδωκαν ἔτι τὸ κοράνιον κατέβη ἐξ οὐρανοῦ.

Ἐρ. Τίς ἦν ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς συστάσεως τῶν πνευμάτων καὶ τῶν ἀγγέλων, τῶν καταδειχθέντων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς σοφίας τοῦ Χάμζα;

Ἄπ. Τὰ πνεύματα καὶ οἱ δαίμονες εἰσὶν ὡς τῶν ἀνθρώπων οἱ μὴ ὑπακούσαντες τὴν πρόσκλησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τοῦ Χάκεμ. Οἱ διάβολοι εἰσὶ πνεύματα ἀπέναντι τῶν ἐχόντων σώματα. Οἱ δὲ ἄγγελοι εἰσὶν ἀληθεῖς λάτραι τοῦ Θεοῦ, οἱ ὑπακούσαντες εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Χάκεμ, ὅστις ἐστὶν ὁ Κύριος ὁ λατρευθεὶς καθ' ἀπάσας τὰς περιόδους τοῦ χρόνου.

Ἐρ. Τίνες δ' εἰσὶν αἱ περίοδοι τοῦ χρόνου; Ἄπ. Αὗται εἰσὶν αἱ δικαιοσύναι τῶν προφητῶν τῶν ἀλλοδαπῶν ἀναφανέντων, καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ αἰῶνος, καθ' ὃν ἔζων, ἀνέδειξαν τοιοῦτους, τὸν Ἀδάμ, Νῶε, Ἀβραάμ, Μωϋσῆν, Ἰησοῦν, Μωάμεθ, Σαῖδ. Πάντες δ' οὗτοι οἱ προφῆται εἰσὶ μία καὶ ἡ αὐτὴ ψυχὴ, διαβαίνουσα ἀπὸ σώματος εἰς σῶμα, καὶ αὕτη ἡ ψυχὴ, ἣτις ἐστὶν ὁ δαίμων ὁ κατάρτος φύλαξ, Ἐβν-Τερμάχ, ἐστὶν ὡσαύτως Ἀδάμ ὁ πατήρ, ὅν ὁ Θεὸς ἀπέβηκε τοῦ πικραδείου, ἦτοι ἀγέρεσε τὴν γνῶσιν τῆς ἐνότητος αὐτοῦ.

Ἐρ. Τίς ἦν ἡ θέσις τοῦ δαίμονος παρὰ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν; Ἄπ. Ἦν προσφιλές αὐτῷ ἄλλ' ἐγένετο ἀλαζὼν καὶ ἠρνήθη ὑπακοῦσαι τῷ ὑπουργῷ Χάμζα τότε ὁ Θεὸς κατηράσθη καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ παραδείσου.

Ἐρ. Τίνες εἰσὶν οἱ ἀρχάγγελοι οἱ φέροντες τὸν θρόνον τοῦ Κυρίου ἡμῶν; Ἄπ. Εἰσὶν οἱ ἐξῆς προύχοντες Ἐβν-Γαβριήλ, ὅστις ἐστὶν ὁ Χάμζα Ἐβν-Μιχαήλ, ὅστις ἐστὶν ὁ δευτέρος ἀδελφός. Ἐβραφίλ-Σαλαμέ-Ἐβν-Ἄβδ-ἐλ-ουάχαδ. Ἐζραῖλ-Βέχα Ἐδδίν. Μετατροῦν-Ἀλῆ Ἐβν-Ἀχμέτ. Οὗτοι εἰσὶν οἱ πέντε ὑπουργοί, ὧν τὰ ὀνόματα ἔλ-Σαβέα (πρόεδρος), ἐλ-Κάνι (ἀντιπρόεδρος), ἐλ-Δζασσάδ (τὸ σῶμα), ἐλ-Ράτχ (τὸ ἀνοιγμα) καὶ ὁ Φχιάλ (ἰππεύς).

Ἐρ. Τίνες εἰσὶν αἱ τέσσαρες γυναῖκες; Ἄπ. Ἀλ-

ται καλοῦνται· Ἰσραὴλ, Σαλάμε, Ἀλῆ, καὶ εἰσὶν, Ἐλ-Κελμέ (ὁ λόγος), Ἐλ-Νάφς (ἡ ψυχὴ), Βέχα-Ἐδδίν (ἡ λαμπρότης τῆς θρησκείας), Ὀμμ-ἐλ-ρχεῖρ (ἡ μήτηρ τοῦ ἀγαθοῦ).

Ἐρ. Τί ἐστὶ τὸ Εὐαγγέλιον, ὅπερ ἔχουσιν οἱ Χριστιανοὶ, καὶ τί λέγομεν ἡμεῖς περὶ τούτου; Ἀπ. Τὸ Εὐαγγέλιον πράγματι ἐξῆλθεν ἐκ στόματος τοῦ Κυρίου τοῦ Μεσίου, ὅστις ἦν Σαλμάν-ἐλ-Φαρσί ἐν τῷ αἰῶνι τοῦ Μωάμεθ, ὅστις Μεσσίας ἐστὶν ὁ Χάμζα, υἱὸς τοῦ Ἀλῆ. Ὁ ψευδὴς Μεσσίας ἐστὶν ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς Μαρίας, διότι αὐτός ἐστιν υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ.

Ἐρ. Ποῦ ἦτο ὁ ἀληθὴς Μεσσίας, ὅτε ὁ ψευδὴς ἦν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ; Ἀπ. Ἦν μετὰ τῶν ἑδιδάσκει τὸ Εὐαγγέλιον· ἐδίδε μαθήματα πρὸς τὸν Μεσίαν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· «πρᾶξον οὕτω καὶ οὕτω,» συμφῶνως τῇ Χριστιανικῇ θρησκείᾳ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ ὑπήκουεν αὐτῷ. Ἐν τούτοις οἱ Ἰουδαῖοι λαβόντες μῖσος κατὰ τοῦ ψευδοῦς Μεσίου, ἐσταύρωσαν αὐτόν.

Ἐρ. Τί συνέβη μετὰ τὴν σταύρωσιν αὐτοῦ; Ἀπ. Ἔθεσαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ. Ὁ ἀληθὴς Μεσσίας ἐφθασεν, ἔκλεψε τὸ σῶμα ἐκ τοῦ τάφου, καὶ ἔθαψεν αὐτὸ ἐν τῷ κήπῳ· εἶτα δίδωκεν ὅτι ὁ Μεσσίας ἀνέστη.

Ἐρ. Διατί ὁ ἀληθὴς Μεσσίας προσηνέχθη αὐτῷ; Ἀπ. Ἴνα στηρίξη καὶ μᾶλλον ἐνίσχυση τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν.

Ἐρ. Καὶ διατί ἐβοήθει τὴν αἵρεσιν; Ἀπ. Ἴνα κρύπτονται οἱ Δρούζοι ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς θρησκείας τοῦ Μεσίου, καὶ μὴ γνωρίζωνται ὡς Δρούζοι.

Ἐρ. Τίς ἐστὶν ὁ ἐξεληθὼν ἐκ τοῦ τάφου καὶ μεταβὰς πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων; Ἀπ. Ὁ ἀληθὴς Μεσσίας ὁ μὴ ἰνῆσκων ποτὲ, καὶ ὅστις ἐστὶν ὁ Χάμζα.

Ἐρ. Πῶς οἱ Χριστιανοὶ οὐκ ἐγένοντο Δρούζοι; Ἀπ. Διότι οὕτως ἠθέλησεν ὁ Θεός.

Ἐρ. Ἀλλὰ πῶς ὁ Θεὸς ὑποφέρει τὸ κακὸν καὶ τὴν αἵρεσιν; Ἀπ. Διότι ἔχει ἀμετάβλητον συνήθειαν, ὅπως τοὺς μὲν ἀπατᾷ, τοὺς δὲ φωτίζει, ὡς ἐλέχθη ἐν τῷ Κορανίῳ. «Τοῖς μὲν ἔδωκε τὴν σοφίαν, παρ' ἄλλων δὲ ἀφῆρσεν αὐτήν.»

Ἐρ. Καὶ διατί ὁ Χάμζα, υἱὸς τοῦ Ἀλῆ, διέταξεν ἡμῖν, ἵνα κρύπτομεν τὴν σοφίαν καὶ μὴ γνωστοποιῶμεν αὐτήν; Ἀπ. Διότι αὕτη περιέχει τὰ μυστήρια καὶ τὰς ἀποδείξεις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ ἀπρεπὲς ὅπως ἀποκαλύψωμεν πράγματα, ἐν οἷς ἐμπεριέχεται ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν καὶ ὁ βίος τῶν πνευμάτων.

Ἐρ. Ἐσμὲν λοιπὸν ἐγώισται, μὴ θέλοντες, ἵνα πᾶς ὁ κόσμος σωθῆ; Ἀπ. Οὐδόλως ὑφίσταται ἐγώι-

σμός· διότι ἡ πρόσκλησις κατηργήθη, ἡ θύρα ἐκλείσθη· ὁ αἰρετικὸς ἐστὶν αἰρετικὸς, καὶ ὁ πιστὸς πιστὸς, καὶ πᾶν ἔχει ὡς δεῖ. Ἡ νηστεία ἥτις ἦν παλαιόθεν διατεταγμένη, κατηργήθη τὴν σήμερον· ἀλλ' ἂν τις νηστεύσας ἐκτὸς τοῦ διατεταγμένου χρόνου, καταβάλληται ὑπὸ τῆς ἐγκρατείας, τοῦτο ἐστὶν ἀξιεπαῖνον, διότι προσεγγίζει ἡμᾶς τῇ Θεότητι.

Ἐρ. Διατί κωλύεται ἡ ἐλεημοσύνη; Ἀπ. Παρ' ἡμῖν, μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Δρούζων ὑπάρχει νόμιμος· ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ἀμάρτημα, γινομένη πρὸς πάντα ἄλλον, καὶ ἀπρεπὲς ἵνα πράττωμεν αὐτήν.

Ἐρ. Τίνα σκοπὸν προτίθενται οἱ μοναχοί, οἵτινες σκληραγωγοῦνται; Ἀπ. Ἴνα ἀξιωθῶμεν, ἐν τῇ ἐλευσῇ τοῦ Χάκεμ, κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ὑπουργημάτων, σατραπῶν καὶ κυβερνήσεων.

ΚΩΝΣΤ. ΓΟΥΝΑΡΟΒΟΥΛΟΣ (ιατρός.)

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

Ἡ ΚΟΜΗΣΣΑ ΠΟΤΟΣΚΗ.

(Συνέχ. Ἴδε φυλλάδ. 455.)

Οἱ δύο ἥρωες τοῦ δράματος ἀπεκδυθέντες τὴν ὀθωμανικὴν στολὴν ἐνεφανίσθησαν ἐνώπιον τοῦ ἐμποροῦ Ρλ... φαιδροί, ὁ δὲ Μαρκίαν ἐκαυχᾶτο διὰ τὴν τόλμην του λέγων ὅτι ἐγένετο κάτοχος μιᾶς καλλονῆς ἐξουσίας.

— Τί ἐπράξατε, παράτολμοι ἄνθρωποι; τοὺς ἠρώτησεν ὁ ἔμπορος.

— Ἠγοράσαμεν μίαν τῶν μυθευομένων Δρυτῶν, ἀπεκρίθη ὁ Μαρκίαν. Ἄν τὴν ἴδῃ ἡ ἐξαδέλφη μου θὰ ζηλοτυπήσῃ ἀναμφιβόλως καὶ ὅταν τὴν φέρω εἰς τὴν Γαλλίαν, οἱ αὐλικοὶ τοῦ Ἰσ' Λοδοβίκου θέλουσι δάκνει τοὺς δακτύλους των, αἱ δὲ κυρία δὲν θὰ τολμῶσι νὰ τὴν πλησιάσωσι, μὴ ἐπισκιάσῳσιν ὑπὸ τοῦ κάλλους της· δὲν σοὶ τὴν περιγράφω, διότι μετ' ὀλίγον θέλεις τὴν ἰδεῖ. Τὸ κατ' ἐμὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ζεὺς ἤθελεν ἐξορίσει ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον τὰς περιηλημένας του θεάς, ἵνα συζῆ μετ' αὐτῆς.

— Τί διάβολο! εἶναι τόσον ὠραία, ὥστε νὰ σοῦ χαλάσῃ τὸν μυαλόν;

— Ἀριστούργημα! Ἄν ἔξῃ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Πραξιτέλους, ἤθελε διαπλάσσει ὠραιότεραν τὴν Ἄφροδίτην του.

— Ἄφετε τοὺς πανηγυρικοὺς τῆς δούλης, εἶπεν ὁ μεσίτης καὶ μετρήσατε δεκατρεῖς χιλιάδας γρόσια νὰ στείλω νὰ τὴν φέρω, ἵνα μὴ παρέρχεται ὁ καιρὸς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

λου ἡμῶν ἀγάλλεται διὰ τὴν ἡμετέραν ἀπόφασιν. Ἡ καρδία εὐσεβοῦς, κατὰ τὸν Σολομῶντα, ὑπάρχει ἐν χειρὶ Κυρίου καὶ αὐτὸς ἐκχέει εἰς τὰς πληγὰς τῆς τῷ ἔλαιον. Ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν πεποιθήσει πραϋνεταί πᾶσα θλίψις. Εἰς τὰς μεγάλας συμφορὰς οὐδεμία ἄλλη παρηγορία, πλὴν τῆς παρηγορίας τῆς πίστεως, ἰσχύει. Εὐτυχῶς εὗρον τὸ ἀρμόδιον πρόσωπον. Νέκ ὠραία, πτωχή, πεσοῦσα εἰς χεῖρας ἀπίστου, ἧς τὸ μέλλον ἄγνωστον καὶ ἴσως οἰκτρὸν, διότι δουλεία καὶ εὐτυχῆς βίος εἶναι ἀσυμβίβαστα, προσεφέρθη εἰς ἐμὲ ἐκ προνοίας τοῦ Ἰψίστου, ἵνα ἐλλαμφθῇ ὑπὸ τοῦ φωτὸς τοῦ εὐαγγελίου, χρησιμύση παρηγορία τῶν τεθλιμμένων ἡμῶν ἡμερῶν. Ἄν δὲν ἀπωλέσθη ἐρχομένη καθ' ὁδὸν, αὐριον θέλω τὴν φέρεει εἰς τὴν Πρασεβίαν νὰ τὴν υἰοθετήσω δι' ὄλων τῶν νομίμων τύπων.

— Ἐξάδελφέ μου, εἶπεν ἡ Κ. Γλ. . . , κατὰ καθήκον σὲ ἠγάπων ὡς συγγενῆ μου, ἦδη δὲ σὲ ἀγαπῶ καὶ σὲ τιμῶ ὡς καλὸν χριστιανὸν, τίμιον ἄνθρωπον καὶ φιλόστοργον σύζυγον. Ἐχοντα τοιαύτην ἀγαθὴν καρδίαν ὁ Θεὸς δὲν θέλει σὲ στερῆσαι τὸν νέον θησαυρὸν ὃν ἀπέκτησας. Ἡ Κιρκασία σου δὲν ἀπωλέσθη καὶ ἐλπίζω ταχέως νὰ τὴν ἰδῆς.

— Εἴθε! ἀπεκρίθη ὁ Μαρκίων ἀνασκιρτήσας ὡς μικρὸν παιδίον. Ἄχ! ἐξαδέλφη, μοὶ φαίνεται ὅτι εὐεργετῶν τὴν πτωχὴν καὶ πολλὰ παθούσαν ταύτην νεάν, θέλω ἀναστήσει τὴν κόρην μου.

Ὁ Μαρκίων ἄγων τὸ τεσσαρακοστὸν ὄγδοον ἔτος, δὲν ἦτο μὲν ὠραῖος, ἀλλ' εἶχε τοὺς εὐγενεῖς χαρακτῆρας τῶν ἵπποτων τοῦ μεσαιῶνος. Ὀφθαλμοὶ γλαυκοὶ, ζῶηροί, ῥίς γρυπῆ, μέτωπον εὐρὺ, ἀνάστημα ὑψηλὸν καὶ εὐκαμπτον, στήθος πλατὺ καὶ προέχον ἐμαρτύρουσαν τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν τοῦ ἀγαθοῦ μαρκιῶνος, μὴ στερουμένου ἀνδρικῶν θελητήτων.

— Φίλιτατέ μου ἐξάδελφε, ἀγαθὲ Μαρκίων, ὑπέλαβεν ἡ Κ. Γλ. . . , ἐγὼ θὰ σοὶ προσφέρω τὴν Κιρκασίαν σου.

— Σὺ, κυρία; σὺ πῶς;

— Ἐλένη, ἀνέκραξεν ἡ Κ. Γλ. . . ἐγέρθητι καὶ διὰ σημείου τῆς χειρὸς τῆς ἔνευσε πρὸς τὴν νομιζομένην παρ' αὐτοῦ Οὐγγρίδα νὰ ἐγερθῇ — Κυρία Φρόσω, γενοῦ διερμηνεύς εἰς τὴν νεάν, εἶπε στραφεῖσα πρὸς αὐτήν· Ἰδοὺ ἡ Κιρκασία σου, ἐξάδελφε, καὶ λαβοῦσα αὐτήν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν ἔφερεν εἰς τὸν ἐπαποροῦντα Μαρκίωνα.

Ἡ νεὰ ἐγίνωσκε μαθοῦσα παρὰ τῆς κυρίας Φρόσω τὰ πάντα, δὲν ἠγνόει τὰ περὶ τῆς τύχης τῆς καὶ ὅτι ἔπεσεν εἰς χεῖρας Χριστιανῶν, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζε τὸν Μαρκίωνα, διότι ὑπὸ δέους οὔτε κἄν ἠτένισε πρὸς αὐτὸν κατὰ πρόσωπον, ὅταν ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιόν του εἰς τὸ Ἀβράτ-Παζάρι, ὑποθέτουσα τοῦτον ἀληθῆ Ὀθωμανὸν κωφάλαλον. Ὅταν δὲ

ἤκουσε παρὰ τῆς Κυρίας Φρόσω, ὅτι ὁ Μαρκίων εἶναι ὁ ἀγοράσας αὐτήν, μεταμφιεσθεὶς εἰς Ὀθωμανὸν, ἐπῆρε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ τὴν κατησπάσθη. Τοῦ Μαρκίωνος ἡ χαρὰ ὑπῆρξεν ἀπερίγραφτος, ἐγέλα συγχρόνως καὶ ἔκλαιεν, ἀφοῦ μάλιστα ἔμαθε παρὰ τῆς κυρίας Γλ. . . , ὅτι ἡ Κιρκασία του ὑπῆρχε χριστιανὴ καὶ θυγάτηρ ἱερέως.

— Τέκνον μου, ἔλεγεν εἰς τὴν Κιρκασίαν, αὐριον θὰ σὲ υἰοθετήσω· αὐριον θὰ ἔχω τὴν πατρικὴν ἀδειαν νὰ σὲ ἀσπασθῶ εἰς τὸ μέτωπον. Σκληρὰ ἐξαδέλφη, διατί μ' ἐβασάνισες; Ἐγὼ τὴν ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἐγνώρισα, ἀλλὰ σὺ μ' ἔκαμες νὰ διστάσω ἢ μᾶλλον νὰ πιστεύσω, ὅτι ἦτον Οὐγγρίς. Ἄ! μ' ἐβασάνισες ἀνηλεῶς!

Τὴν ἐσπέραν διήλθον ἅπαντες ἐν εὐφροσύνῃ. Ὁ Μαρκίων ἐδόξαζε τὸν Θεὸν, τὸν δόντα εἰς αὐτὸν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ὑπόσχεσίν του. Ὁ κύριος Γλ. . . καὶ ἡ κυρία του ἐμακάριζον τὴν κόρην λυτρωθεῖσαν ἀπὸ τὰς χεῖρας ἀπίστου καὶ τυχοῦσαν τέλος τοῦ βίου ἀγαθόν, ἡ δὲ Κυρία Φρόσω προσεδόξα ἀφθονοῦ ἀμοιβῆν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ
ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΟΣ
ΤΩΝ ΕΝ ΣΥΡΙΑ ΔΡΟΥΖΩΝ.

(Τέλος. Ἰδε φυλλάδ. 458.)

Μετὰ τὴν ἐκθεσιν ταύτην ὁ Νερβάλ ἐξακολουθεῖ τὴν περὶ τοῦ θρησκευματοῦ ἀνάλυσιν, ὅπερ ἐθεωρήθη παρὰ τινων συγγραφέων ὡς ὑπόμνημα λίαν περιπλοκὸν τῆς ἀνθρώπινης ἰδιοτροπίας. Τινὲς σχετίζουσιν αὐτὸ μετὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων μυστηρίων. Κατ' ἄλλους ἐστὶ λείψανον τῆς ἀσιατικῆς εἰδωλολατρίας μετὰ τινων στοιχείων μωαμεθισμοῦ δι' ἀναμορφώσεως γενομένης ὑπὸ τοῦ Χάκεμ. Κυρίως δὲ φαίνεται συγχώνευσις πασῶν τῶν θρησκειῶν καὶ τῶν προγενεστέρων φιλοσοφιῶν. Οἱ Δρούζοι πιστεύουσιν εἰς ἓνα μόνον θεόν, ἀνάλογον πρὸς τὸν τοῦ Ἐπικούρου, οὗτινος ὁ ἄνθρωπος οὐ δύναται κατανοῆσαι οὔτε τὴν οὐσίαν οὔτε τὴν δύναμιν· ὁ θεὸς δ' οὗτος ἐφάνη πολλάκις ἐπὶ τῆς γῆς ἐν μορφῇ ἀνθρώπου, καὶ ἐνεσαρκώθη τελευταῖον ἐπὶ τοῦ Χάκεμ· ἀναφανήσεται δὲ καὶ αὖθις ὑπὸ νέαν μορφήν, ὅπως ἐγκαταστήσῃ πανταχοῦ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἰδίου λαοῦ, ὅστις διαδεχθήσεται ἐν δόξῃ καὶ δυνάμει Χριστιανούς καὶ Μωαμεθανούς· καὶ τοῦτο γενήσεται ὅταν οἱ πρῶτοι θριαμβεύσωσι κατὰ τῶν

δευτέρων ἐν πάσῃ τῇ Ἀνατολῇ, ἤτοι τὸ 2000 ἔτος μετὰ Χριστόν. Ὡς σύμβολον δὲ τῆς ἐνσαρκώσεως ταύτης λατρεύουσι μόσχον. Σέβονται δὲ καὶ μὲν τινὰ πέτραν (Χόρ), ἣτις εὑρέθη ἐπὶ τῶν νεκρῶν, οὕσα σχήματος ζώου, καὶ φερομένη ὑπὸ παντὸς Δρούζου· αἱ πέτραι αὗται διενεμήθησαν τοῖς πιστοῖς ἀπὸ τῆς πρώτης κατηγήσεως, μεταβιβαζόμεναι ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν. Ἐν γένει δὲ ἡ οὐσία τῆς θρησκείας ταύτης ἐστὶν ἄγνωστος· διότι οἱ Δρούζοι ἐξωτερικῶς μὲν παραδέχονται τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν, ἰδίως δὲ λατρεύουσι τὴν ἑαυτῶν· καὶ ἐπὶ μὲν ἐμίρου τοῦ Διθάνου Μπεσίρ πολλοὶ ἐβαπτίσθησαν· ἄλλοτε πάλιν παρεδέξαντο τὸν προτεσταντισμὸν· νῦν δὲ φοιτῶσι ταῖς μοσχέαις τῶν Μωαμεθανῶν. Ἀλλὰ πάντες οἱ Δρούζοι οὐκ εἰσὶν ἐντελῶς μεμνημένοι ἐν τῇ ἑαυτῶν θρησκείᾳ.

Οἱ Δρούζοι παραδέχονται ὅτι ὁ οὐρανὸς διηνεκῶς μεριμνᾷ περὶ τῆς ἀνθρωπότητος, φρονοῦσιν ὅτι ἐν ταῖς παρεκτροπαῖς τῶν ἀνθρώπων τὸ ἵπέρτατον ὄν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ γίνονται ἄνθρωποι, καὶ διὰ μέσων ἀνθρωπίνων ἐπαναφέρουσι τὴν τάξιν διὰ τοῦτο πρεσβεύουσι τὰς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐνσαρκώσεις. Ἰρίσταται δὲ ἐνταῦθα κατὰ βάθος ἡ χριστιανικὴ ἰδέα, μετὰ συχνοτέρας παρεμβάσεως τῆς θεότητος, ἀλλ' ἰδέα χριστιανικὴ ἄνευ Χριστοῦ· διότι οἱ Δρούζοι φρονοῦσιν, ὅτι οἱ ἀποστολοὶ παρέδωκαν τοῖς Ἰουδαίοις ψευδῆ Μεσσίαν, ὅστις καὶ ἐθυσιάσθη ἵνα κρυφθῇ ὁ ἀληθής, ἤτοι ὁ Χάμζα, ὅστις ἦν μεταξὺ τῶν μαθητῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐλεάζαρ, καὶ ἐνέπνευσε τὴν ἑκτουῦ διάνοιαν τῷ Ἰησοῦ, υἱῷ τῆς Μαρίας· τοὺς δὲ Εὐαγγελιστὰς κάλοῦσι πόδας σοφίας. Παραδέχονται δὲ καὶ τὴν μωαμεθικὴν ἰδέαν, ἀλλ' ἄνευ Μωάμεθ, καὶ ὅτι ὁ Χάμζα ὑπὸ τὸ ὄνομα Σαλμάν-ελ-Φαρσί ἔσπειρε τὸν νέον τοῦτον λόγον. Βράδιον δὲ ἡ τελευταία ἐνσαρκωσις τοῦ Χάκεμ καὶ Χάμζα ἐγένετο εἰς συναρμολῆσιν τῶν διαφόρων δογμάτων, τῶν ἐπτάκις ἀπὸ Ἀδάμ ἀναφανέντων, ἤτοι ἐπὶ Ἐνώχ, Νῶε, Ἀβραάμ, Μωϋσείως, Πυθαγόρου, Χριστοῦ καὶ Μωάμεθ. Αὕτη δὲ ἡ διδασκαλία στηρίζεται κατὰ βάθος ἐπὶ ἐιδικῆς ἐρμηνείας τῆς Γραφῆς· διότι οὐ γίνεται λόγος περὶ θεότητος τινος τῶν εἰδωλυλατρῶν, καὶ μόνον τὸ πρόσωπον τοῦ Πυθαγόρου ἀπέχει τῆς μωσαϊκῆς παραδόσεως. Διὰ τῆς συγχανέσεως ταύτης τῶν θρησκειῶν ἐξηγεῖται διατί οἱ Δρούζοι ἐθεωρήθησαν ὅτε μὲν Χριστιανοὶ ὅτε δὲ Μωαμεθανοί.

Οἱ Δρούζοι παραδέχονται ὀκτώ οὐράνια πρόσωπα, παρεμβαίνοντα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀγωνιζόμενα διὰ τε τοῦ λόγου καὶ τοῦ ξίφους. ἔχουσι δὲ καὶ ἀγγέλους τοῦ σκότους, ἐργαζομένους πάντη ἀντιθέτως. Ἐν ἐκάστη δὲ τῶν ἐπτὰ περιόδων, ὡς γράφουσι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου, κ-

ταφαίνεται ἐνέργεια, καθ' ἣν οἱ διαρκεῖς οὗτοι ἔχθροὶ ἀναζητοῦνται ὑπὸ τὸ ἀνθρώπινον σχῆμα καὶ διακρίνονται ἢ διὰ τῆς ὑπεροχῆς ἢ διὰ τῆς ἀπεχθείας. Οὕτως ἡ ἰδέα τοῦ κακοῦ ἔσεται ἀλληλοδιδόχως ὁ Ὀφίς (Ἐβλίς) ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦ κατακλυσμοῦ Μεθουζέλ, ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως τῶν γιγάντων· Νεμρὸδ, ἐπὶ Ἀβραάμ· Φαραὼ, ἐπὶ Μωϋσείως· βράδιον Ἀντίοχος, Ἡρώδης, καὶ ἄλλοι τύρανοι, βοηθούμενοι ὑπὸ ἀποτροπαίων ὀπαδῶν, γεννηθέντων ταυτοχρόνως, ἵνα ἀντιπράττωσι κατὰ τῆς βασιλείας τοῦ Κυρίου. Κατὰ τινὰς αἰρέσεις, ἡ ἐπάνοδος αὐτῆς ὑπάγεται εἰς κύκλον χιλιετῆ, ἐπανερχόμενον δι' ἐπιρροῆς ἀστέρων ἀσφαλῶν· διὰ τοῦτο τὴν ἐποχὴν τοῦ Μωάμεθ οὐ θεωροῦσιν ὡς μεγάλην περιοδικὴν μεταβολήν· τὸ μυστικὸν δρᾶμα, ὅπερ ἀνανεοῖ ἐκάστοτε τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου, ἐστὶν ὅτε μὲν ὁ ἀπωλωλὸς παράδεισος, ὅτε δὲ ὁ κατακλυσμός, ἄλλοτε ἡ φυγὴ τῆς Αἰγύπτου, ἄλλοτε ἡ βασιλεία τοῦ Σολομῶντος· ἡ ἀποστολὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Χάκεμ, σχηματίζουσι τὰς δύο τελευταίας εἰκόνας. Ἰπὸ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Μαχδι ἀναφανήσεται τὸ 2000 ἔτος.

Ἐν πάσῃ ταύτῃ τῇ διδασκαλίᾳ οὐδὲν ἀπαντᾶται ἕγχοις προπατορικῆς ἀμαρτίας· οὔτε παράδεισος διὰ τοῦ δικαίου, οὔτε κόλασις διὰ τοῦ κακοῦ ὑπάρχει· ἡ αἰοισὴ καὶ ὁ ἀγνισμὸς λαμβάνουσι χώραν ἐπὶ τῆς γῆς δι' ἐπάνοδου τῶν ψυχῶν εἰς ἄλλα σώματα. Τὸ κάλλος, τὰ πλοῦτη, ἡ δύναμις, ἐδόθησαν τοῖς ἐκλεκτοῖς τοῦ θεοῦ· οἱ ἄπιστοι εἰσὶν οἱ δούλοι, οἱ ἀσθενεῖς, οἱ ἀνεκτικοί. Ἐν τοσοῦτῳ βίος ἀγνός ἐπαναφέρει τοὺς παρεκτραπέντας ἐν τῇ προτέρᾳ θέσει, καὶ βρίπτει ἐν αὐτῇ τὸν ἐκλεκτὸν, τὸν ἐκ τῆς εὐτυχίας λίαν ἀλαζόνα.

Ἡ δὲ μετεμψύχωσις γίνεται, κατὰ τοὺς Δρούζους, διὰ τρόπου λίαν ἀπλοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν ὁ αὐτὸς σταθερῶς ἐπὶ τῆς γῆς· κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον θνήσκει εἰς καὶ γεννᾶται ἕτερος· ἡ ψυχὴ, ἣτις ἀπῆλθε, καλεῖται μαγνητικῶς ἐν τῷ σχηματιζομένῳ σώματι· διὰ δὲ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ἀστέρων κανονίζεται, κατὰ πρόνοιαν, ἡ ἀλλαγὴ αὕτη τῆς ζωῆς· ἀλλ' οἱ ἀνθρώποι δὲν ἔχουσι, ὡς τὰ οὐράνια πνεύματα, συνείδησιν τῆς μεταστάσεως. Οἱ πιστοὶ ἐν τούτοις, ὑψόμενοι διὰ τῶν νέων τρόπων τῆς μυσείας, δύνανται κατὰ μικρὸν φθάσαι εἰς τὴν γνῶσιν καὶ ἑαυτῶν καὶ παντὸς πράγματος. Ἡ εὐδαιμονία δὲ αὕτη ἐπιφυλάσσεται διὰ τοὺς Ἀκκάλ· καὶ πάντες δὲ οἱ Δρούζοι δύνανται ὑψωθῆναι ἐν τῇ τάξει ταύτῃ διὰ τῆς παιδείας καὶ ἀρετῆς· ἀπειναντίας δὲ οἱ Ζέχελ, οἱ τὸν νόμον ἀκολουθοῦντες, μὴ ἀξιοθέντες ὁμῶς τῆς σοφίας, ἔχουσι τὸ ἀτύχημα ἵνα μεταβαίνωσιν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, καὶ ἐκεῖ καθρίζωσι τὰς τῆ ὕλη προσκεκολλημένας ψυχὰς αὐ-

των. Ἐν τῇ ἐλεύσει δὲ τοῦ Μεσσίου οἱ μὲν Δρούζοι κατασταθῆσονται καθ' ἅπαντα τὰ βασίλεια, κυβερνήσεις καὶ κτήσεις τῆς γῆς, ἀναλόγως τῆς ἀξίας αὐτῶν· οἱ δὲ ἄλλοι λαοὶ ἔξουσι θέσιν ὑπηρετῶν, δούλων καὶ χειρωνάκτων, καὶ ἀποτελέσουσι τὸν ὄχλον· διὰ τοῦτο οἱ Χριστιανοί, Ἰουδαῖοι, Μωαμεθανοὶ καὶ Εἰδωλολάτραι ἔχουσι θέσιν πολὺ κατωτέραν, κατ' αὐτοὺς.

Προστούταις οἱ Ἀκάλ οὔτε ἀρετὰς, οὔτε ἀμαρτίας παραδέχονται· ὁ τίμιος ἄνθρωπος οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν, μόνον δὲ ἀνοψοῦται ἐν τῇ κλίμακι τῶν ὄντων, ὡς ὁ κακὸς καταβιβάζεται. Δὲν πράττουσιν ἐλεημοσύνην, διότι, κατ' αὐτοὺς, ἡ ἐλεημοσύνη καταβιβάζει τὸν παραδεχόμενον αὐτὴν· ἀσχοῦσιν ὅμως τὴν φιλοξενίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀνταλλαγῆς, ἐν ταύτῃ ἢ τῇ ἄλλῃ ζωῇ. Ἐχουσι νόμον τιμωρίας· πᾶν ἀδίκημα τιμωρητέον· ἡ συγχώρησις καταβιβάζει τὸν συγχωρούμενον. Ἐκαστος ἀφείλει ἐπανορθῶσαι, ὅπερ ἔπραξε κακὸν, ὅχι ἴσως ὡς τοῦτο, ἀλλὰ διότι διὰ τῆς δυνάμεως τῶν πραγμάτων καταπεσεῖται ποτὲ ἐπ' αὐτοῦ. Ἀνατρέφονται διὰ τῆς παιδείας καὶ ὅχι διὰ τῆς ἐξουτελίσεως· δέον, ἵνα κατασταθῶσιν, ὅσον ἕνεστιν, ὅμοιοι τῷ Θεῷ. Ἡ προσευχὴ οὐχὶ ὑποχρεωτικὴ· αὕτη συντελεῖ εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ ἀμαρτήματος ἀπαλλαγὴν. Οἱ εὐγενεῖς (σερίφ) εἰσὶν ὑπόχρεοι ἵνα ἀσχολῶνται περὶ τὴν μύησιν· οἱ δὲ χωρικοὶ (σαλέμ) καθίστανται ἴσοι ἢ καὶ ὑπερότεροι, ἀνφθάσωσιν αὐτοὺς ἢ ὑπερβῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ. Οἱ Δρούζοι οὐδένα ξένον παραδέχονται ἐν τῇ ἰδίᾳ κοινότητι· διότι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐδιδάχθη πρὸς αὐτοὺς διὰ τῶν ἀποστόλων (δαίς), ἀλλ' οὐ παρεδέξαντο αὐτόν· διότι εἶχον ὄν καὶ νῦν ἔχουσι νοῦν, καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς πλέον γίνεται παραδεκτός· ἡ γραφὴ ἐθραύσθη, ἡ μελάνη ἐξηράνθη, ἡ βίβλος ἐκλείσθη.

Ἐμαθον δὲ καὶ τὰ ἐξῆς παρὰ διαφόρων. Οἱ Δρούζοι ἕνεκα τῆς περὶ τὸ θρησκευμα μυστικότητος φοιτῶσιν ἐν νυκτὶ τοῖς ναοῖς, οὐδὲν κόσμημα φέροντες, δις τῆς ἑβδομάδος, Πέμπτην καὶ Κυριακὴν. Καὶ πρῶτον μὲν εἰσέρχεται ἡ κατωτέρα τάξις, μηδὲν ἔγνωσασα τῶν ἐν χειρογράφῳ παρὰ τοῦ ἱερέως ἀναγνωσχομένων, καὶ μετὰ τὸ τέλος ἀπέρχεται· εἶτα ἐμβαίνει ἡ ἀνωτέρα τάξις, ἢ τὰ πάντα γινώσκουσα· μετὰ δὲ τὴν ἱεροπραξίαν ἐσθίουσιν ἐν τῷ ναῷ διάφορα τραγάλια, ὡς σῦκα, λεπτοκάρυα, καὶ κατόπιν διαλύονται. Ἐχουσιν ἰδίους ἀγίους· κατὰ τὸ χωρίον Ἀμπουσὴν ἐπεσεκέφθη (1868) θολωτὸν τινα ναῦσκον τῶν Δρούζων· ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ὑπόγειος ὀπή· ἀνδρὸς χωρητικὴ· ἐπὶ τῆς στέγης φέρει ἡμισέληνον καὶ ὑπὲρ τὴν θύραν ἀραβικὴν ἐπιγραφὴν· οἱ κάτοικοι, Δρούζοι, Μωαμεθανοὶ, προσφέρουσι λίθον καὶ ἀνάπτουσι κανδύλιον εἰς τιμὴν τοῦ Ζαχαρίου, κοι-

νῶς Ἀμπουζηκαρία, ὡς λέγουσι· διότι καταδικασκόμενός ποτε ὑπὸ κακοποιῶν ἀνθρώπων, ἐκρύφθη ἐν τῇ ὀπῇ ταύτῃ καὶ ἐσώθη· εἶτα δὲ ἀπέθανεν ἐν Δαμασκῷ, ὅπου ὑπάρχει ὁ τάφος αὐτοῦ, ὡς φρονοῦσιν. Ἐκτὸς τοῦ μύθου τούτου καὶ κατὰ τὸ χωρίον τῆς Πτολεμαίδος Γιέρκα, τὸ ἐγγυὸς Ἀμπουσῶν, ἀποδίδονται παρὰ τῶν Δρούζων τιμὰς τάφοι τινὲς υἱοῦ ἢ φίλου τοῦ Ἰακώβ. Ὅταν δὲ φέρωσι τὸν νεκρὸν εἰς τὸν τάφον, αὐτόθι ὑψοῦσιν αὐτὸν, τοῦ ἱερέως ἐρωτῶντος, ἂν ἐν τῷ βίῳ ὑπῆρξεν ἐνάρετος ἢ μὴ· καὶ εἰ μὲν ἦν, οἱ παριστάμενοι κραυγάζουσι· ἐνάρετος, ἐνάρετος· εἰ δὲ κακός, ἐπικρατεῖ σιγῆ. Ἄν ἔχωσι συγχωρίου καὶ Μωαμεθανοὺς, προσποιῶνται τὸν μωαμεθισμὸν, καὶ περιτέμνονται, καὶ τοὺς νεκροὺς πλύνουσι, καὶ σήματα μωαμεθανὰ ἐπιτάφια μεταχειρίζονται εἰς ἐξαπάτησιν. Παρὰ τῶν ἄλλων λαῶν θεωροῦνται ἄθεοι καὶ εἰδωλολάτραι, καὶ ὀπαδοὶ τῆς μετεμψυχώσεως· διὸ τοὺς νεκροὺς οὐ θρηνοῦσιν, ἐκτὸς τῶν γυναικῶν. Φρονοῦσι προσέτι ὅτι ὁ Θεὸς μετὰ τὴν κτίσιν τοῦ παντὸς διελύθη εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν καὶ ἠφανίσθη, ἀντ' αὐτοῦ δ' ἔμεινα ταῦτα ὁ Χάκεμ. Διαφέρουσι τῶν λοιπῶν κατὰ τοὺς χαρακτῆρας, ὄντες ὑψηλοὶ, μᾶλλον ξανθοὶ καὶ εὐεδαῖς· εἰσὶ δὲ καὶ καθαρώτεροι, περιποιητικώτεροι, καὶ ἔχουσι ξενῶνα ἐν ἑκάστῳ χωρίῳ. Εἰσὶ λίαν ἀνδρείοι καὶ πολεμικοί· οἱ ἀνδρῶν λίαν περιφρονοῦνται διὰ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ πολέμου ἐπάνοδον οὐ προσφέρουσι αὐτοῖς καφὲ ἐν τῷ κοινῷ καφενεῳ, οὔτε διαλέγονται πρὸς αὐτοὺς.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ μέχρι τοῦδε γνωστά. Ἐν ταῖς ἐξῆς δὲ καταχωρίζομεν χειρόγραφον ἀραβικὸν περὶ τῆς θρησκείας ταύτης, ὅπερ ἐχορήγησεν ἡμῖν ἐν Βηρυτῷ ὁ ἀξιώτιμος ἔμπορος κύριος Νάχλης Ζαχσάν, καὶ οὗτινος τὴν μετάφρασιν ὀφείλομεν τῷ ἀξιολογωτάτῳ κυρίῳ Ἀντωνίῳ Σέλημ, διερμηνεῖ τοῦ Ἑλληνικοῦ προξενείου, καὶ ἀνδρὶ ζηλωτῇ παντὸς ὀφελίμου καὶ ἀγαθοῦ. Ἴδου ἐν μεταφράσει τὰ τοῦ χειρογράφου, οὗ ἡ ἐπικεφαλὴς προστίθεται παρ' ἡμῶν.

Ἐπιστολὴ Δρούζου πρὸς τὸν ὁμόθρησκον.

Ὁρκωμοσίαι.

«Ὁ δεῖνα, υἱὸς τοῦ δεῖνος, ὠρκίσθη τῷ ὑψίστῳ ἡμῶν δεσπότη Χάκεμ. Βιέρμου, τῷ δικαίῳ, κυρίῳ, λατρευομένῳ ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ, καὶ πλάστῃ τοῦ Σατανᾶ· ὠρκίσθη περὶ παντὸς τοῦ περιεχομένου ἐν τῇ βίβλῳ τοῦ Χάμζα, υἱοῦ τοῦ Χάδη, ὅστις ἐκδικεῖται διὰ τῆς σπάθης τοῦ δεσπότη ἡμῶν Χάκεμ Βιέρμου. Πᾶς δὲ ὀρκιζόμενος ψευδὴς ἐστὶ προδότης τῆς πίστεως καὶ τῶν ὑψηλῶν αὐτῆς μυστηρίων, καὶ ἄπιστος πρὸς τὸν δεσπότην τοῦ παντὸς, καὶ οὐ θεωρεῖται ἐκ τῶν πιστῶν αὐτοῦ. Πιχρέλαβον παρὰ τοῦ δεῖνος, υἱοῦ τοῦ δεῖνος, τὸ δεῖνα μόνον ποσὸν πράγ-

ματος, και ουδένα οφείλω αὐτῷ ὀβολόν. Ἄν δὲ τὸν ὄρκον τοῦτον ἔδωκα ψευδῶς, ἢ μετέβαλον αὐτὸν δι' ἄλλης ἐνοίας, ἀντ' ἐκείνης ἦν ἔχει ὁ ἐπιβάλλων τὸν ὄρκον, ὅπως διὰ τοῦτου οἰκοιοποιηθῶ τὰ ἀλλότρια χρήματα ἀπίστων, ἢ βλάψω ἄλλους και ὠφελήσω ἑαυτόν' ἔσομαι ἀρνητῆς τοῦ λατρευομένου κυρίου Χάκεμ Βιέρμου' ἔσομαι ἐκτὸς τῆς ομάδος τοῦ Χαζούζ και Μαζούζ (1) ἀρνητῆς τοῦ δεσπότου ἡμῶν Χάκεμ Βιέρμου, Ἰσμαήλ, Χάμζα, Σαταναήλ, και τῶν πέντε και τῶν δέκα (ἐννοεῖ βεβαίως τοὺς πέντε ὑπουργοὺς και τὰς δέκα ἐνσαρκώσεις) ἀρνητῆς τῶν δέκα ἐνσαρκώσεων τοῦ ὑψίστου δεσπότου ἡμῶν Χάκεμ Βιέρμου' ἀρνητῆς τῆς μετεμψυχώσεως ἀπίστος πρὸς τὴν πίστιν μου, ἧτις ἐστὶ πίστις περὶ παντὸς ὑπερ ἀνοῦνται πάντα τὰ ἄλλα ἔθνη' ἔσομαι προσβολεὺς τοῦ Καρούν, Σιφιλίς, και λοιπῶν φιλοσόφων και κατοίκων τῆς Κίνας, ἅμα και τῶν ἑκατὸν ἐξήκοντα τεσσάρων (2), και τῶν εὐλαβῶν και τῶν ποιμένων' και ἀποβαλῶ πάντα τὰ ἀνήκοντα τῇ ἐμῇ θρησκείᾳ' και ὁμολογήσω τῇ νηστείᾳ, προσευχῇ και τῷ Χατζ (προσκύνημά τι τῶν Δρούζων) και τῇ ἐλεημοσύνῃ, ἐν ὧν ἑπτὰ, ἀπηγορευμένοις ὑπὸ τοῦ δεσπότου ἡμῶν Χάκεμ Βιέρμου. Προσέτι ὀρκίζομαι ὅτι σέβομαι και ἀσπάζομαι τὴν μακρὴν πέτραν, ἧτις ὑπάρχει πρὸς τὸν παρὰ ταῖς ἀπίστοις σεβαστὸν νότον (ἐννοεῖ τὴν Μέκκαν.) Ἄμην. Ὁ ὄρκος δὲ αὗτος γενέσθω ἐνώπιον δέκα Δρούζων οὐλεμαδῶν Ἀκχάλ.»

Ἐπιστολὴ διδακτικὴ.

«Καταφεύγω εἰς τὸν ὑψιστον και δίκαιον ἡμῶν δεσπότην, τὸν ὑπέρτατον πάντων, τὸν ἡγεμόνα ἡγεμόνων, ὃν νοῦς ἀνθρώπου οὐ δύναται κατανοῆσαι' και εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑψηλοῦ ἡμῶν δεσπότου ἱμάμου, δούλου δὲ τοῦ δεσπότου ἡμῶν Χάκεμ Βιέρμου και πιστοῦ τῇ θεότητι αὐτοῦ και τοῖς μυστηρίοις αὐτῆς, και ὀδηγοῦ τῆς θρησκείας' και εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑπηρετοῦ τοῦ δεδοξαμένου ἡμῶν δεσπότου, τοῦ Χάμζα, υἱοῦ Χάδη, ὅστις ἐκδικεῖται τοὺς ἀπίστους διὰ τῆς σπάθης τοῦ δεσπότου ἡμῶν και τῇ ἰδίᾳ παντοδυναμίᾳ. Ἐγραψε πρὸς πάντας τοὺς πιστοὺς, ἵνα λάθωσι γνῶσιν, πῶς δεόν ἵνα συμμορφωθῶσι τῇ θρησκείᾳ. Καὶ πρῶτον παραγγέλλομεν τοῖς εἰρημένοις πιστοῖς, ὅπως φυλάττωσι τὸ μυστήριον τῆς θρησκείας, και μηδενὶ ἐπιτρέψωσιν ἐκ τῶν μὴ πιστευόντων εἰς τὸν Χάκεμ και τοὺς προφήτας

(1) Τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα εἰσὶ σεβαστὰ παρὰ Δρούζοις, και ἐλευσονται ἐν τῷ κόσμῳ πρὸ τοῦ ψευδομεσίου αὐτῶν.

(2) Κατὰ Σαπῆν ὁ ἀριθμὸς 164 δηλοῖ πάντας τοὺς ὑπουργοὺς, ἀνωτέρους και κατωτέρους, ἧτοι τὰ αἴτια, και περίστησι τὴν ἱεραρχίαν τῆς θρησκευτικῆς ἐνότητος. Τὸν ἀριθμὸν δὲ τοῦτον ὑπεδιαιροῦσιν εἰ Δρούζοι εἰς 99, ἧτοι τοὺς ὑπουργοὺς τῆς ἱμαμείας, εἰς 60, τοὺς ἀποστόλους (δαίς), εἰς 4, τοὺς ὑψωθέντας ὑπουργοὺς και 1, τὴν περὶ ἐνότητος διδασκαλίαν τοῦ Χάκεμ.

αὐτοῦ, ὧν τὰ ὀνόματα ἀνηνέχθησαν ἐν τῷ ὄρκῳ μαθεῖν τὴν πίστιν τοῦ δεσπότου ἡμῶν οἴκαρδῆποτε θρησκείας ἀν' ἧ, μήτε ἐκ τῶν τῆς θρησκείας ὑμῶν (ἐννοεῖ τὴν τάξιν τῶν Ζέχειλ.) Ἢ ἀδελφοί, προσοχῆ, προσοχῆ, ἵνα μὴ μάθη τις τὴν θρησκείαν ὑμῶν, ἢ ὅτι λατρεύετε, μήτε τὸ ἐλάχιστον ἐννοήσῃ. Προσέχετε, προσέχετε' και μετὰ τὴν προσοχὴν, ἀν' ἐννοήσῃτε ὅτι ἐκ τῶν ἀπίστων τις ἔμαθε τὰς βάσεις τῆς θρησκείας ὑμῶν, ἐξοντώσατε αὐτόν' και ἀν' μὴ δυναθῆτε ἐξοντώσαι, δηλητηριάσατε, ἢ δηλητηριάσατε μυστικῶς' και ἐπιτρέπεται ὑμῖν πράξαι κρυφίως οἰονδῆποτε πρᾶγμα. Καὶ προσέχετε, προσέχετε, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὑμῖν, ὅτι ἐστὶ πιστὸς και δηλώσῃτε αὐτῷ τὰ μυστήρια τῆς θρησκείας' διότι πολλοὶ προσέρχονται δολίως, ἵνα μάθωσι τὰ ἀπόκρυφα τῆς θρησκείας. Καὶ ἐγὼ συνέταξα ὑμῖν τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν, ἵνα μαθόντες συμμορφωθῆτε τοῖς καθήκουσιν ὑμῶν. Λάβετε αὐτὴν σπουδαίως, ἐχουσαν ὡς ἐξῆς κατ' ἐρωταπόκρισιν.»

«Ἐρ. Τί πρακτέον ὁ βουλόμενος γενέσθαι Δρούζος; Ἄπ. Ὀφείλει ἵνα καταταχθῇ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσπότου ἡμῶν.»

«Ἐρ. Διὰ τίνας τοῦτο γενήσεται; Ἄπ. Διὰ τοῦ ἱμάμου.»

«Ἐρ. Πῶς ὑπαχθῆσεται; Ἄπ. Πρέπει, ἵνα προσπίτῃ ἐνώπιον τῶν πιστῶν δύο ἐλόκληρα ἔτη, ὅπως δεχθῶσι αὐτὸν ἐν αὐτοῖς και καταστῇ εἰς ἐξ αὐτῶν και δὲ γενομένου δεκτοῦ, κατατάσσει αὐτὸν ὁ ἱμάμης, και οὕτω θεωρεῖται εἰς ἐξ αὐτῶν και συμμορφοῦται τῇ διαγωγῇ αὐτῶν.»

«Ἐρ. Διὰ τίνας γενήσεται ἡ κατάταξις; Ἄπ. Παρουσιάζεται παρὰ πάντων τῶν πιστῶν ἐνώπιον τοῦ ἱμάμου, ὅστις παραγγέλλει αὐτῷ αὐστηρὰν φύλαξιν τοῦ μυστηρίου, ὑπερ πρὸς αὐτὸν ἐκμυστηρεύεται και προσφέρει σῦκον (1) φαγεῖν τότε, και λέγει πρὸς αὐτόν' «Ἢ ἄνθρωπε, πιστεύεις, ὅτι λαμβάνεις τὴν θρησκείαν διὰ τοῦ σύκου, και μετέχεις τοῦ τάγματος τῶν πιστῶν;» Ἄπ. «Ναὶ πιστεύω.» τότε δὲ χορηγεῖ αὐτῷ τὸ Χεζάπ και Μαδαδα (εἶδος περιπάτου) και γίνεται εἰς ἐξ αὐτῶν.»

«Ἐρ. Τίς ἐσται ἡ διαγωγὴ αὐτοῦ μετὰ τὴν κατάταξιν; Ἄπ. Ὀφείλει ἵνα φέρηται μετὰ τιμιότητος, σεβασμοῦ, ὑπομονῆς και μακροθυμίας, μετὰ τῶν ἀρμοδίων ἐνδυμάτων (2), μετὰ λόγων φιλοφρονητικῶν και λοιπῶν, ὅπως φέρονται οἱ πιστοὶ αὐτοῦ ἀδελφοί.»

«Ἐρ. Τί πρακτέον, ὅπως γένηται καθαρὸς πιστός; Ἄπ. Γραπτέον δι' ἑαυτὸν τὴν ὑποχρεωτικὴν ὁμολογίαν (3), ἣν παραδίδει τῷ ἱμάμῃ.»

(1) Εἶδος χριστιανικῆς μεταλήψεως, και πιθανῶς ἀπομίμησις.

(2) Οἱ Ἀκχάλ φέρουσι διάφορα ἐνδύματα ἀπὸ τῶν Ζέχειλ.

(3) Αὕτη ἐστὶν ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως βεβαίως.

« Ἐρ. Τί ἐστὶν ὑποχρεωτικὴ ὁμολογία; Ἀπ. Ὡς
 ξῆς· « Εἰς ὄνομα τοῦ μόνου καὶ μεγάλου ἡμῶν δε-
 σπότη, τοῦ παντοδυνάμου, τοῦ μὴ γεννησάντος,
 μὴ γεννηθέντος, μὴ πλασθέντος, καὶ μὴ ἔχοντος
 παρόμοιον· ἐγὼ δὲ δεῖνα, υἱὸς τοῦ δεῖνος καὶ τῆς δεῖ-
 νος, ἀπεφάσισα ἵνα ὑποταχθῶ, ἐγὼ καὶ ἡ ψυχὴ
 μου, καὶ ἡ σὰρξ μου, καὶ τὰ ὑπάρχοντά μου, ἡ σύ-
 ζυγος καὶ τὰ τέκνα μου, καὶ τὰ κτήματά μου, καὶ
 οὗ τις κατέχει ἡ δεξιὰ μου καὶ ἡ ἀριστερά μου,
 τῷ δεσπότη καὶ ὑψηλῷ κυρίῳ Χάκεμ Βιέμρου, ἡγε-
 μόνι ἡγεμόνων, ὑπερτάτῳ πάντων, παντοδυνάμῳ
 καὶ δημιουργῷ τοῦ παντός· καὶ παρεδόθην πρὸς αὐ-
 τὸν, καὶ ὑπεσχέθην αὐτῷ, καὶ ὡμολόγησα, ἵνα αὐ-
 τὸς καὶ μόνος ἢ καταφυγὴ μου· καὶ ὁμολογῶ ἐνώ-
 πιον τῶν ἀδελφῶν μου, καὶ τοῦ δεσπότη μου ἰμά-
 μου, ὅτι ἠρνήθην πάσας τὰς θρησκείας καὶ τὰ πάν-
 τα· καὶ ἀπαρέσκομαι παντὸς ἐναντίου τῆ βουλήσει
 τῆς θεότητος, καὶ ὁμολογῶ, ὅτι ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπάρ-
 χει θεὸς λατρευόμενος, καὶ ἐν τῇ γῆ ἰμάμης, ὁ Ὑ-
 ψιστος δεσπότης καὶ παντοκράτωρ ἡμῶν κύριος Χά-
 κεμ Βιέμρου, ὅστις ἐστὶν ἡ ἐλπίς μου, καταφυγὴ
 μου καὶ σκέπη μου· καὶ ἀποστρέφομαι, καὶ ἀπο-
 βάλλω, καὶ ἀρνοῦμαι ὅ,τι ἀντίκειται τῇ λατρείᾳ,
 τῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ τῇ πρὸς αὐτὸν ὑποταγῇ· καὶ συν-
 ἔταξα δι' ἑμαυτὸν τὸ παρὸν ὑποχρεωτικὸν ἐγγρά-
 φον, μετὰ φρενῶν σαφῶν, μετὰ πάσης τῆς θελήσεως
 καὶ προαιρέσεως, ἀνευ βίας καὶ σκροῦ τινος· πρὸς
 τούτοις ὡμολόγησα εἰς τὰς ἐνσαρκώσεις, καὶ εἰς
 τοὺς πέντε, καὶ εἰς τοὺς ἀληθινούς τῆς πίστεως
 προφήτας, τοὺς πιστεύοντας τῷ δεσπότη ἡμῶν Χά-
 κεμ Βιέμρου. Ἐγένετο τῇ δεῖνᾳ τοῦ δεῖνος μηνὸς
 καὶ δεῖνος ἔτους ἐκ τοῦ ἔτους τοῦ δεσπότη ἡμῶν
 καὶ τοῦ δούλου αὐτοῦ Χάμζα, Ἴμπν-Ἀλῆ, Ἴμπν-Ἀχ-
 μέτ, Χάδη, ὅστις ἐνδίκειται τοὺς ἀπίστους διὰ τῆς
 σπάθης τοῦ δεσπότη ἡμῶν, καὶ τῆς ἰδίας παντο-
 δυναμίας, μὴ ὄντος ἄλλου λατρευομένου θεοῦ.»

« Ἐρ. Πῶς συναντᾶται τοῖς ἀνθρώποις καὶ πῶς
 ἀποκρίνεται τῷ προσαγορεύοντι; Ἀπ. Διὰ τῆς ὑπο-
 μνηστικῆς καὶ τοῦ βηχῆματος· διότι τὸ βήχημα ἐπὶ
 μὲν τοῦ πιστοῦ ἐστὶν εὐλογία, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀπίστου
 κατάρα· διὰ τοὺς Μετεβελὶς πενήτηντα βηχῆματα·
 διὰ τοὺς Τούρκους τεσσαράκοντα· διὰ τοὺς Χριστιαν-
 οὺς τριάκοντα· διὰ τοὺς Ἑβραίους εἴκοσι ποιητέον,
 καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς ὅσα ἂν θέλῃ ὁ πιστός· διότι
 τὸ βήχημα διὰ τοὺς ἀπίστους ἐστὶ κατάρα. Πρὸς
 δὲ τὰς γυναῖκας προσφωνητέον· « μίχ, ἔχ, οὐεννάβι,
 ἔλκερίμ· » καὶ τοῦτό ἐστὶν ἀντὶ τοῦ πρὸς ἄνδρας
 βηχῆματος· διότι τὸ βήχημα ἀπρεπὲς διὰ τὰς γυ-
 ναῖκας, ἐννοεῖται δὲ τότε παρὰ τῶν ἀπίστων, ὅτι
 ἐστὶ σημεῖον ἡμῶν πρὸς ἀλλήλους.»

« Ἐρ. Ἐρωτώμενοι περὶ τῆς θρησκείας, πῶς ἀπο-
 κρινόμεθα; Ἀπ. Κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ δεσπότη

ἡμῶν, δεόν, ἵνα προσποιηθῶμεν περὶ τῆς θρησκείας
 ἀναλόγως τῶν ἐρωτώντων, πρὸς τοὺς χριστιανούς,
 χριστιανὸς, πρὸς τοὺς μωαμεθανούς μωαμεθανοὶ καὶ
 καθεξῆς· διότι ὁ δεσπότης ἡμῶν Χάκεμ λέγει· « Ἀ-
 κολουθήσατε τὴν θρησκείαν, ἣτις ἐπικρατεῖ καὶ νικᾷ
 ὑμᾶς, ἀλλὰ φυλάξατέ με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν.»

« Ἐρ. Πῶς δυνάμεθα προσποιηθῆναι κατὰ τὴν λα-
 τρείαν τὸν χριστιανὸν ἢ μωαμεθανόν, ἐνθὲν διὰ τοῦ
 δεσπότη ὑποχρεωτικοῦ ἐγγράφου ὁμολογοῦμεν, ὅτι
 μόνον τὸν δεσπότην ἡμῶν λατρεύομεν; Ἀπ. Τοῦτο
 πράττομεν κατ' ἐπιφάνειαν καὶ ὄχι ἐνδοθεν, ὡς εἶ-
 πεν ὁ δεσπότης ἡμῶν· « φυλάξατέ με ἐν τῇ καρδίᾳ
 ὑμῶν· » προσθέσας καὶ τὸ παράδειγμα τοῦτο· « ὁ
 φέρων ἐνδυμα λευκὸν, μαῦρον ἢ ἐρυθροῦν, σὰρκα ἔχει
 τὴν αὐτὴν, εἴτε ὑγιαίνων, εἴτε πάσχων· τὸ δὲ ἐνδυμα
 οὐδὲν βλάπτει, οὔτε μεταβάλλει τὸ χρῶμα τῆς
 σαρκός. Καὶ αἱ λοιπαὶ θρησκείαι εἰσὶν ὅμοιαι τῷ ἐν-
 δύματι· ἡ θρησκεία ὑμῶν ἐστὶν ἡ σὰρξ, φυλάξατε
 αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐνδύθητε ὅ,τι συμφέρει τῇ
 θρησκείᾳ· ἀκολουθήσατε αὐτοὺς, προσποιήθητε τὸ
 θρησκευμα ἐκεῖνο χάριν ἡσυχίας.»

« Ἐρ. Προσκαλούμενοι δὲ τῇ προσευχῇ τοῦ ξένου
 ἐκείνου θεηκεύματος, τί πράττομεν; Ἀπ. Οὐδὲν
 κώλυμα ὑπάρχει, προσποιήθητε.»

« Ἐρ. Καὶ πῶς δυνάμεθα ὁμολογῆσαι μετὰ τῶν
 μωαμεθανῶν τῷ Μωάμεθ, καὶ μαρτυρῆσαι, ὅτι ἐστὶν
 ὑπερτατος πάντων τῶν προφητῶν, καὶ τοῦ κόσμου,
 καὶ πάντων τῶν ὄντων; Καὶ ὁ Μωάμεθ οὗτός ἐστι
 προφήτης; Ἀπ. Οὐδὲν βλάπτει· διότι ὁ προφήτης ἡμῶν
 Χάκεμ Βιέμρου οὐκ ἔχει τέκνον, οὐτ' ἐγεννήθη, ἀλλ'
 ἐστὶ δημιουργὸς τοῦ παντός· ὁ δὲ Μωάμεθ οὗτος
 κατάγεται ἐκ τῆς φυλῆς Κορές, ἔχει πατέρα ὀνομα-
 ζόμενον Ἀπτάλλα, καὶ θυγατέρα καλουμένην Φάτ-
 μα, ὑπανδρευθεῖσαν τὸν Ἀλῆ Ἴμπν-Ἀβιταλίπ. Καὶ
 ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν κατ' ἐπιφάνειαν ὅτι ἐστὶ προ-
 φήτης, μόνον εἰς προσποιήσιν καὶ κολακείαν τῶν ὀ-
 παδῶν αὐτοῦ· ἰδίᾳ δὲ ὁμολογοῦμεν ὅτι ἐστὶ δαίμων,
 πίθηκος, υἱὸς μοιχαλίδος· διότι ἐπέτρεψε τὰ ἀπρηγο-
 ρευμένα, καὶ ἔπραξε πάντα τὰ κακουργήματα καὶ
 αἰσχουρήματα· ἐπέτρεψε τὴν μοιχείαν· ἐπέτρεψε
 τὴν ἐν τῷ φανερῷ συνουσίαν καὶ τὴν ἀρσενικοικίαν,
 διότι λέγει ἐν τῷ Κορανίῳ· « Ἡ πιστὴ φυλὴ ἐστὶ
 προτιμότερα τῆς ἀπίστου, καὶ ὁ πιστὸς ἀρρῆν προ-
 τιμότερος τοῦ ἀπίστου.» Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι
 ἐπέτρεψε καταδήλως τὴν συνουσίαν ἀρρῆνων τε καὶ
 θηλέων· καὶ διὰ τοῦτο κατηράσθη αὐτοῦ ὁ δεσπότης
 ἡμῶν Χάκεμ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας καὶ και-
 ρούς· ὁ δὲ πιστὸς ὁμολογεῖ τὰ τοιαῦτα, ὅπερ οὐ
 βλάπτει, ὡς εἴρηται.»

« Ἐρ. Καὶ διατί κηρύττομεν (ἀπὸ τοῦ μιναρῆ ἐν-
 νοεῖ) τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τοὺς δαίμονες, πίθηκους,
 καὶ υἱοῦ μοιχαλίδος; Ἀπ. Κηρύττομεν τὰ ὀνομα

τοῦ Μωάμεθ, ἐνοουδντες τὸν δεσπότην ἡμῶν Μπε-
χουδίν.»

« Ἐρ. Τί ὑποστήσεται ἡ ἀπιστος φυλὴ, ὅταν ἔλθῃ
ὁ ὑψίστος ἡμῶν δεσπότης καὶ ἡγεμῶν τῶν ἡγεμό-
νων; Ἀπ. Οἱ προύχοντες τῆς φυλῆς ταύτης, μετὰ
στήθους βεβαμμένοι καὶ ἐν θέσει ποταπῆ ὑπηρετή-
σουσιν ὡς σκύλοι, λαμβάνοντες ἐτησίως παρὰ τοῦ
δεσπότητος εἴκοσι φλωρία χρυσᾶ· οὗτοι δὲ εἶπιν οἱ ὀ-
νομαζόμενοι παρὰ τῆς φυλῆς τοῦ Μωάμεθ Ἑβραῖοι
καὶ Χριστιανοί.»

« Ἐρ. Τί ὁμολογητέον περὶ τοῦ Χριστοῦ, ἔστι
Θεὸς καὶ Προφήτης; Ἀπ. Ὁ Χριστὸς οὐκ ἔστι οὔτε
Θεὸς οὔτε Προφήτης, ἀλλ' ἄνθρωπος πεπαιδευμέ-
νος, εὐγλωττος, διδάσκαλος ἐν τῇ θρησκείᾳ καὶ τοῖς
θαύμασι, καὶ διὰ τῆς παιδείας ἐσχημάτισε φυλὴν,
καὶ ὠκειοποιήσατο ὅσα ἀνῆκον τῷ δεσπότη Χάκεμ·
διότι ὠκειοποιήσατο ὅσα εἶπον ὁ Μάρκος, Ματθαῖος,
Λουκᾶς καὶ Ἰωάννης· καὶ διὰ τῆς εὐγλωττίας αὐτοῦ
ἐσχημάτισε φυλὴν ἣν δὲ καὶ φίλος τοῦ Μωάμεθ.»

« Ἐρ. Τίνες εἰσὶν οἱ τέσσαρες, οὓς προσέipes; Ἀπ.
Τέσσαρες εἰσὶν οἱ παρὰ τῷ δεσπότη ἡμῶν γραμμα-
τεῖς, οἵτινες ἔγραψον, καὶ συνέταξαν πᾶν χειρῶδες,
ὁ δὲ Χριστὸς οἰκειοποιησάμενος τὸ βιβλίον αὐτῶν,
κατέστησαν αὐτοὺς εὐαγγελιστάς· καὶ ὅσα ὠκειο-
ποιήσατο, ἀνῆκον τῷ δεσπότη ἡμῶν· ἀλλ' ἡ φυλὴ
τοῦ Χριστοῦ ἠρηθῆσαν τινὰς φράσεις.»

« Ἐρ. Καὶ τί ὑποστήσεται ἡ φυλὴ τοῦ Χριστοῦ,
ὅταν ἐξετασθῶσι παρὰ τοῦ δεσπότη ἡμῶν; Ἀπ.
Ἔσονται ἐν ἀξιοδακρύτῳ καταστάσει· διότι προσαρ-
τήσει μβλυδον κατὰ τὴν ἀριστερὰν χειρίδα καὶ ἔ-
σονται γυμνοὶ, ἀνυπόδητοι, μετακομίζοντες ἐπὶ τῆς
ράχως ξύλα διὰ τοὺς κλιβάνους καὶ τοὺς λουτρῶ-
νας· ἐν τοῖς ὠτίοις δὲ ἐκάστου ἔσεται προσητημέ-
νος κρῖκος ἐκ μαύρης ὑέλου, ἵνα οὗτος καίῃ τὸ θέ-
ρος ὡς πῦρ, καὶ τὸν χειμῶνα καταψύχῃ αὐτὸν ὡς
χιών· ὁ δὲ μισθὸς ἐκάστου ἔσεται κατ' ἔτος φλωρία
τεσσαράκοντα.»

« Ἐρ. Καὶ οἱ Μουτεβελίς, φυλὴ τοῦ Ἀλῆ, πῶς
θεωρηθήσονται παρ' ἡμῶν, καὶ ὁ προφήτης αὐτῶν
ἔστι προφήτης ἢ ὄχι; Ἀπ. Ὁ Ἀλῆς ἦν ἐν τῷ ἰδίῳ
κράτει ἀσελγῆς, καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ φυλῇ κατηραμέ-
νος, καὶ πῶς ἔξιστιν ἵνα ᾗ προφήτης;»

« Ἐρ. Τί ὑποστήσεται ἡ φυλὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῆς κρίσεως; Ἀπ. Ἔσονται ὡς ὄνοι, καὶ ἐπιβήσον-
ται αὐτῶν οἱ γραμματεῖς τοῦ δεσπότη ἡμῶν· ὁ δὲ
προφήτης αὐτῶν ἀνήκει τοῖς φίλοις τοῦ Μωάμεθ.»

« Ἐρ. Καὶ ὁ Μωῦσῆς, υἱὸς Ἀμρᾶν, ἔστι προφήτης,
ἢ ὄχι, τί ὁμολογήσωμεν περὶ τούτου; Ἀπ. Ὁ Μωῦ-
σῆς ἔστιν ἄνθρωπος νοήμων καὶ συνετός, φωτίσας
τὴν ἑαυτοῦ φυλὴν διὰ τῆς εὐφυΐας αὐτοῦ· διότι ἀ-
ναβαίων ἐπὶ τὸ ὄρος, ἔγραψεν αὐτόθι ὅ,τι ἤθελε,
καὶ ἔλεγε τοῖς Ἰουδαίοις. «Εἶδον τὸν πλάστην, καὶ

εἶπέ μοι τὰ γεγραμμένα.» καὶ διὰ τοῦ μέσου τοῦ
τοῦ ἐσχημάτισεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ φυλὴν
οὐκ ἔστι δὲ προφήτης, οὔτε ἀνήκει ἡμῖν· καὶ
Μωάμεθ καὶ ὁ Χριστὸς συνιστῶσιν αὐτὸν· ἔστι δὲ
ἄνθρωπος νοήμων καὶ συνετός· διὸ ἐπιτρέπεται ἵνα
καταρασθῶμεν τῆς φυλῆς αὐτοῦ ἥττον τῶν λοιπῶν·
διότι οὗτος καὶ ἡ φυλὴ αὐτοῦ οὐ πιστεύουσι τὸν
δεσπότην ἡμῶν.»

« Ἐρ. Καὶ τί ὑποστήσεται ἡ φυλὴ αὐτοῦ μετὰ
τὴν κρίσιν; Ἀπ. Ἦττον τῶν λοιπῶν, διότι ὁ ὑψί-
στος καὶ δεδοξασμένος ἡμῶν δεσπότης ἔξει αὐτοὺς
παρ' ἑαυτῷ ὡς γραμματεῖς ἀναυ μισθοῦ, οἵτινες
ἔσονται γυμνοὶ· καὶ ὁ δεσπότης ἡμῶν ἐνεφανίσθη
ἐπὶ τοῦ Σινᾶ ὡς ἀγωγεὺς χιλίων καμήλων, ὧν μίαν
ὠνόμασεν Ἑβραῖον, ἥτοι ἐκ τῆς φυλῆς ταύτης τοῦ
Μωῦσέως, καὶ ἐπέτρεψεν ἡμῖν ἵνα τρώγωμεν αὐ-
τήν· καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἑβραῖοι ἠξιώθησαν αὐτὸν ἰδεῖν,
οὐχ ὑποστήσονται δεῖν ὡς περὶ οἱ ἄλλοι.»

« Ἐρ. Καὶ οἱ ὄπαδοὶ τῶν λοιπῶν θρησκευμάτων,
ὡς οἱ λατρεύοντες τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, καὶ λοι-
πά, τί ὑποστήσονται; Ἀπ. Οὗτοι ὁμοιάσουσι τῶν
χρότων, ἅτινα ξηραίνονται μετὰ θάνατον αἱ ψυ-
χαὶ αὐτῶν ἀναφέρονται ἐπὶ τὸν ἀέρα, καὶ οὐκ ἔ-
γούνην ἡμέραν κρίσεως.»

« Ἐρ. Κατέδειξας ἡμῖν πάντα τὰ θρησκευματα,
καὶ οὐκ ἐξηγησάς τι περὶ τοῦ δεσπότη ἡμῶν Χά-
κεμ Βιέμου, οὔτε τίνος ἀξιώθησόμεθα ἡμεῖς; Ἀπ.
Μάχης γενομένης μεταξύ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὀν-
των καὶ τοῦ ὑψίστου καὶ δεδοξασμένου ἡμῶν δε-
σπότητος, οἱ ἄνεμοι τῇ διαταγῇ τούτου κατέσχισαν
τὸν δημιουργόν. Περὶ τούτου εἶπε καὶ ὁ προφήτης
Δαβὶδ, ὅτι ὁ Θεὸς ἵπτατο μετὰ τῶν ἀνέμων, καὶ
ἐκρύφθη ἐν τῇ σκοτίᾳ, καὶ παρ' αὐτοῦ ἔλαβε τὴν
ἐξουσίαν ὁ δεσπότης ἡμῶν, ὅστις οὐδένα ἔχει ὅμοιον,
καὶ ὅν ἀνθρώπου νοῦς οὐ δύναται κατανοῆσαι. Ὅ-
τις δὲ ἡμῶν ἐκτελεῖ τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα συμμορ-
φούμενος τοῖς γεγραμμένοις (διότι δι' ἕκαστον ἡ-
μῶν εἰσὶν ἑβδομήκοντα δύο ἐντολαί), ὅτι ἔσεται
αἶ ἐπὶ τὴν διαταγὴν τοῦ ὑψίστου καὶ δεδοξασμέ-
νου ἡμῶν δεσπότητος, καταστήσεται ἐκ τῶν ἐπιστη-
θίων αὐτοῦ, καὶ μέλος ἐν τῷ συνεδρίῳ.»

« Ἐρ. Καὶ ποῦ εἰσὶν αἱ δι' ἕκαστον ἡμῶν γε-
γραμμένα ἑβδομήκοντα δύο ἐντολαί; Ἀπ. Κατέλι-
πεν αὐτὰς εἰς προφύλαξιν ἐντὸς τῶν πυραμίδων
τῆς Αἰγύπτου.»

« Ἐρ. Τί ἐπέτρεψε καὶ τί ἀπέτρεψεν ἡμῖν ὁ δε-
σπότης ἡμῶν; Ἀπ. Ἐπειδὴ ὁ δεσπότης ἡμῶν ἔστι
μυστήριον καὶ ἀγαπᾷ τὸ μυστήριον, διὰ τοῦτο ἐν-
τέλλεται ἡμῖν διατηρεῖν μυστικὴν τὴν θρησκείαν
ἡμῶν ἐπὶ τῷ ὄρω, ἵνα τὰ μὲν τήρούμενα μυστικᾶ
ὡς ἐπιτετραμμένα ἡμῖν, τὰ δὲ καταδηλούμενα ὡ-
σιν ἀπηγορευμένα. Ὅθεν παραγγέλλομεν ἡμῖν, ὡ

ἀδελφοί, τὴν φύλαξιν τοῦ μυστηρίου. Προσοχή, προσοχή, ἵνα μὴ παρεκτραπήτε· διότι ὅσα ἀπηγόρευσεν δεσπότης ἡμῶν, εἰσὶν ἀπηγορευμένα, καὶ ὅσα ἐπέτρεψεν, εἰσὶν ἐπιτετραμμένα.»

« Ἐρ. Πῶς γνωρίσομεν τὸν πιστὸν ἡμῶν ἀδελφὸν ἀπὸ τοῦ ἀπίστου, διότι πιθανὸν ὁ ἀπίστος προσποιηθήσεται τὸν πιστὸν, ἵνα δημοσιεύῃ τὴν θρησκείαν ἡμῶν; Ἀπ. Δέον ἵνα μὴ δεχθῶμεν αὐτὸν πρὶν ἐξετάσωμεν.»

« Ἐρ. Καὶ πῶς ἐξετάσωμεν αὐτόν; Ἀπ. Λέγομεν πρὸς αὐτόν· «ὦ ἄνθρωπε, σπεύρουσιν ἐν τῇ πατρίδι σου τὸν σπόρον τοῦ μυροβλαάνου (ἀχλίλεξ);» Ἄν ἀποκριθῇ· «ναὶ σπεύρουσιν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν πιστῶν» τότε ἐστὶν ἐξ ἡμῶν. Παρουσιάζομεν δὲ αὐτῷ δύο λαγήνια, ὧν τὸ μὲν πλήρες, τὸ δὲ κενόν· ἂν χύσῃ τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ πλήρους εἰς τὸ κενόν, ἔστιν ἐξ ἡμῶν· διότι διὰ τῆς πράξεως ταύτης δημολογεῖ τὴν μετάβασιν τῶν ψυχῶν ἐπὶ τῶν σωμάτων, ὡς μεταβιβάζεται τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἐνὸς ἀγγείου εἰς τὸ ἕτερον· καὶ τότε δεχόμεθα αὐτὸν εὐχαρίστως, καταδηλοῦντες τὰ πάντα, καὶ οὐδενὸς στεροῦμεν αὐτόν, ἐκ τῶν χρημάτων ἡμῶν, ὑπαρχόντων καὶ λοιπῶν· διότι, κατὰ τὰς βάσεις τῆς φιλοτιμίας, οἱ ἀδελφοὶ ὀφείλουσιν, ἵνα βοηθῶνται πρὸς ἀλλήλους ἐν ἔργῳ ἀνάγκης· ἵνα ἐμπιστευώμεθα τὴν οἰκίαν ἡμῶν, τὰς γυναῖκας, οἰκογενεῖς καὶ χρηματὰ ἡμῶν· διότι, εἰσὶν ἡμετέροι ἀδελφοὶ καὶ θυμῆρσχοι, καὶ οὐχὶ ὡς ὁ ἱερεὺς τῶν Χριστιανῶν, ὅστις οὔτε τὰ φύλλα τῶν χόρτων ἐμπιστεύεται. Ἄν δὲ μὴ γνωρίζῃ ἀποκριθῆναι εἰς τὰς ἐρωτήσεις, ἐστὶ ξένος δόλιος, προτιθεὶς μαθεῖν τὰ ἀπόκρυφα τῆς πίστεως ἡμῶν· τότε δὲ σπεύσατε ἐξοντώσαι αὐτόν, ἢ δηλητηριάσαι παντὶ τρόπῳ.»

« Ἐρ. Ὁ δεσπότης ἡμῶν ποῦ νῦν διαμένει καὶ πότε παρουσιασθήσεται ἡμῖν; Ἀπ. Νῦν διαμένει ἐν Κίνα, καὶ ἐνεφανίσθη πεντάκις. Τὸ πρῶτον ἐν Περσίᾳ, ὑπὸ τὸ ὄνομα Σολομῶν Πέρσης (Φάρσι) καὶ γεωμέτρης τὸ ἐπάγγελμα. Δεύτερον ἐν Αἴγύπτῳ, ὑπὸ τὸ ὄνομα Χάκεμ Βιέμρου, τὸ ἐπάγγελμα διοικητικός. Τρίτον ἐν Ἀλγερίᾳ, ὑπὸ τὸ ὄνομα Μπεχκουδίν, καὶ βαφεύς. Τέταρτον ἐν Παλαιστίνῃ, ὑπὸ τὸ ὄνομα Σοφία, καὶ ἰατρός. Πέμπτον ἐν Πετραίᾳ Ἀραβίᾳ (Χιτζάζ), ὑπὸ τὸ ὄνομα Μαουλάν-ἐλ-Ἀκὺλ (ἦτοι κύριος τοῦ πνεύματος), τὸ ἐπάγγελμα ἀγωγεὺς χιλίων καμήλων. Ἐκτοτε μὴ ἐμφανισθεὶς πλέον ὑπεσχέθη ὅτι ἔσται ἀπὸν ἐπὶ πολὺ, ἵνα δοκιμάσῃ τὰς καρδίας τῶν πιστῶν, καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν ἵνα μένωμεν σταθεροὶ πρὸς αὐτόν μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς.

« Ἐρ. Πότε ἐλεύσεται; Ἀπ. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ κόσμου, καθ' ὃ ὁ λύκος συμβαδίσει μετὰ τοῦ προβάτου, καὶ ἡ τίγρις μετὰ τοῦ ἄνου· ἐλεύσεται δὲ

τότε ὁ πάντοκράτωρ καὶ δυνατὸς μετὰ δόξης καὶ ἀπείρου στρατοῦ.»

« Ἐρ. Ἐλεύσεται ὅπως ἄλλοτε ἢ ἐν δόξῃ; Ἀπ. Ναὶ, ἐλεύσεται ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ μακάριος ὁ μείνας πιστὸς τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ, κατὰ τὰ δηλογηθέντα διὰ τοῦ ὑποχρεωτικοῦ ἐγγράφου, ἐκτελῶν ὅσα παρηγγέθη πράξαι κατὰ τὴν ὑποταγὴν καὶ λοιπά· διότι ἐπιτυχάνει τοῦ ποθομένου, καὶ ἔσεται μέγας καὶ εὐδαίμων.»

« Ἐρ. Πῶς ἔσται ἡ ἔλευσις αὐτοῦ, πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ διευθύνεται, καὶ ποῦ διαμενεῖ; Ἀπ. Ἐλεύσεται ὁ δεσπότης ἡμῶν, ὅταν εἰσέλθωσι τὰ ξένα ἔθνη καὶ οἱ εὐρωπαϊκοὶ στρατοὶ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη (ἐννοεῖ βεβαίως τὴν Συρίαν), καὶ γένηται ἀρχὴ τοῦ πολέμου, καὶ ἀύξηθῇ τὸ πῦρ καὶ ὁ σῆδηρος, καὶ ἐκλείψῃ ἡ ἀσφάλεια, καὶ νικῶσιν οἱ Εὐρωπαῖοι τὸν στρατὸν τῶν Περσῶν, μέχρις ἂν κυριεύσωσι τὴν Μπαλμπέκ (1). Ἐλθόντες δὲ τότε οἱ ἀγγελιαφόροι, προειδοποιήσουσι περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ στρατοῦ (δηλ. τοῦ Χάκεμ.) Τότε ἔσονται φωναὶ, ὁ πόλεμος παύσεται· τὰ δὲ διαμαχόμενα μέρη καθησυχάσουσιν, ὅταν βεβαιωθῶσι περὶ τῆς ἐξ Ἀνατολῶν ἐλεύσεως τοῦ στρατοῦ (δηλ. τοῦ Χάκεμ), καὶ σπεύσουσι μετὰ δῶρων εἰς προὔπαντησιν. Ἡμέρας δὲ ἑπτὰ πρὸ τῆς ἀφίξεως, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται ἐκ τῶν λαγῶν τοῦ στρατοῦ, καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν ἱσπανῶν τοῦ δεσπότη ἡμῶν, οἱ ἀκουσθησόμενοι ἀπὸ διαστήματος ἑπτὰ ἡμερῶν, μεγάλως ἐκπλήξουσιν αὐτοὺς, μέχρις ἂν φθάσωσι κατὰ τὸ πέρα· τοῦ Χουράν, ἔθθα γένησεται ἡ προὔπαντησις τῶν συνταγμάτων τοῦ στρατοῦ τῆς προφυλακῆς, οὗ ἕκαστον σύνταγμα ἔχει 100,000. Καὶ τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ ὀδεύσουσι πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρᾶν τοῦ στρατοῦ μέχρις ἑσπέρας, ὀρθῶντες τὴν Σοφίαν, καὶ ἐρωτῶντες ἂν ἦ οὗτος ὁ Κριτής· ὁ δὲ ἀπαντᾷ ὄχι, ἀλλ' εἶμι ὁ ὑπουργὸς καὶ γραμματεὺς αὐτοῦ. Τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ὀδεύσουσι πρὸς ἑτέρον στρατῶν, καὶ πρὸς τὸ ἑσπέρας ἀπαντήσουσι τὸν Βεχαουδίν, ὃν ἐρωτῶσιν, ἂν ἦ οὗτος ὁ Κριτής· ὁ δὲ ἀποκρίνεται ὄχι, ἀλλ' ὑπουργὸς καὶ γραμματεὺς. Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ὀδεύσουσιν ἐν ταπεινότητι πρὸς τῶν στρατῶν τοῦ ἱμάμου Μουλὰ-ἐλ-Ἀκὺλ, ὃν πρὸς τὸ ἑσπέρας βλέποντες ἐρωτῶσι, καὶ ἀποκρίνεται ὄχι. Τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ὀδεύσουσι παρὰ τῶν στρατῶν τοῦ Σίδι Σουλμάν (ἦτοι δεσπότη τοῦ Σολομῶντος), ὡσαύτως. Τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ τυγχάνουσι τοῦ ποθομένου, ἦτοι ἵνα μὴ προῦβωσι περαιτέρω καὶ κοπιᾶσωσι· βλέπουσι δὲ τὸν σεβαστὸν κύριον, καὶ ὑψηλὸν δεσπότην, ὅστις πορεύεται

(1) Ἡ πόλις αὕτη ἰκαλεῖτο τὸ πάλαι Ἡλιούπολις, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἀντιλίβανου, ἀπέχευσα τῆς Βηρυτοῦ 18 ὥρας, καὶ εἰκομένη τὸ πλεῖστον ὑπὸ Μουτεβελίδων.

κυκλούμενος ὑπὸ πάντων τῶν θηρίων καὶ ζώων, καὶ ἔχων τὴν σημαίαν λίαν ὑψουμένην ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν προσβλέπων δὲ αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον, μειδιᾷ ὑπὸ χαρᾶς, ἵνα ἐνισχυθῶσι διὰ τὸν ἐκ τῆς μεγάλης ὁδοιπορίας κάματον, καὶ οὕτω συμβαδίσωσιν αὐτῷ καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ. Οὗτος δὲ ἐξακολουθεῖ πορευόμενος, μέχρις ἂν φθάσῃ εἰς τὴν Πετραίαν Ἀραβίαν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μέκκαν, ἵνα κατεδαφίσῃ τὸ Χαράμ (δὴλ. τὸ προσκύνημα τῶν Μωαμεθανῶν), καὶ διασκορπίσῃ τοὺς λίθους αὐτοῦ καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην. Ἐκεῖθεν μεταβήσεται εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἀνοίγει τὰς πυραμίδας, καὶ παραδίδει ἐκάστῳ πιστῷ καὶ πιστῇ 72 ἐντολάς, καὶ κανονίζονται πάντα τὰ προλεχθέντα περὶ τῶν πιστῶν, καὶ νεοφωτίστων, καὶ ἀπίστων ἐκ τῶν Μωαμεθανῶν, Χριστιανῶν, Μουτεβελίδων, Ἑβραίων καὶ λοιπῶν, ὡς εἴρηται, καὶ διαμενεῖ ἐν Αἴγυπτῳ.»

« Ἐρ. Διατί λέγομεν ὅτι ὀδεύουσιν (οἱ προὔπαν- τῶντες) παρὰ τῷ στρατῷ τοῦ Βεχαουδίν, Σουλμάν, Σορίας (Χέκμι), Μαουλά-ἐλ-Ἀκὺλ καὶ Χάκεμ, καὶ βλέπουσιν ἕκαστον αὐτῶν κατ' ἴδιαν, ἐνῷ ὑπάρχει εἷς, καὶ πῶς διαίρεται; Ἀπ. Ἐκάστοτε ὁ δεσπότης ἡμῶν ἐνεφανίσθη διὰ προσώπου, καὶ τὸ προσώπον τοῦτο γίνεται ἴδιον σημεῖον, καὶ τοῖς μὴ παριστάνοισιν τὸν δεσπότην ἡμῶν, ὅστις ἐν τῇ ἀφίξει αὐτοῦ συνοδευθήσεται παρ' αὐτῶν τῶν προσώπων διότι, ὡς περ οὐ λανθάνει ὑμᾶς, ὁ ὑψηλὸς καὶ δεδοξασμένος ἡμῶν δεσπότης φέρει πέντε πρόσωπα.»

« Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη συνετάχθη, ἵνα ἀναγινώσκηται παρὰ τῶν πιστῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐν καιρῷ τῶν ἐκκλησιάζσεων, ὅπως φωτισθῶσι καὶ βεβαιωθῶσι περὶ τῶν κανόνων καὶ διατάξεων τοῦ ὑψηλοῦ καὶ δεδοξασμένου ἡμῶν δεσπότου Χάκεμ Βιέμου, ἐν μηνὶ Τζεμάτ τοῦ ἔτους 62 τοῦ δεσπότου ἡμῶν καὶ τοῦ δούλου αὐτοῦ. Ἀμήν.»

Τοιαῦτα ἐν συντόμῳ περὶ τῆς θρησκείας ταύτης, ἧς ἡ βῆσις οὔτε ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ τούτου πονήματος καταφαίνεται. Παρατηρεῖται δὲ ἐν γένει, ὅτι αὕτη μετέχει μὲν πασῶν τῶν γνωστῶν θρησκειῶν κατὰ μέρος, ἀλλ' οὐσιωδῶς οὐδεμιᾷ συμφωνεῖ διὸ πολλὸ ὀρθῶς λέγει ὁ ἀββᾶς Βαττοῦ, ὅτι ἐστὶ μίγμα πικραδόσεων ἱστορικῶν, ποιητικῶν καὶ τινῶν φυσικῶν παρατηρήσεων κατ' ἰδιοτροπίαν ἀκατεργάστου θεολογίας, ἐν ἧ οὐδεμία ὑπάρχει φιλοσοφικὴ ἰδέα.

Ἐν Βηρυτῷ, κατὰ Ἀπρίλιον 1869.

Κ. ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΚΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ.

Ὁ γαλλικὸς Ἄρειος Πάγος ἐξέδοτο οὐ πρὸ πολλοῦ ἀπόφασιν καταγγέλλουσαν δύο δικαστικὰς παρεκτροπὰς γενομένας πρὸ ἐτῶν ἐν Γαλλίᾳ. Τὸ ἐν Φινιστέρῃ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων εἶχε καταδικάσει τὴν 1 Μαΐου 1854 δύο ἐγκαλούμενους ἐπὶ κλοπῇ, τὸν μὲν εἰς ἰσόβια τὸν δὲ εἰς εἰκοσαετῆ δεσμά. Ἐσχάτως ὁμοῦ γενομένης ἀνακαλύψεως ὅτι καὶ οἱ δύο ἦσαν ἐντελῶς ἀθῶοι, ὁ Ἄρειος Πάγος ἠκύρωσε τὴν παλαιὰν ἀπόφασιν, καὶ ἀπέδοτο τὴν ἀδίκως προσβληθεῖσαν τιμὴν αὐτῶν, ἂν καὶ ἀμφότεροι εἶχον ἀποθάνει. Ἡ περίστασις αὕτη ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν ἄλλην ὁμοίαν, συμβᾶσαν περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος ἐν Ἀγγλίᾳ, τὴν ἑξῆς:

Τὸ 1684 ὁ νέος Βέρνεϋ, υἱὸς τοῦ βαρονέτου αἰῶ Θωμᾶ Βέρνεϋ εὕρισκετο μετὰ τινος φίλου του καλουμένου Βενφῆλδ ἐν τινι οἰνοπωλείῳ ἤλθε δὲ πρὸς αὐτοὺς καὶ τις διδάσκαλος τῆς ὀρχηστικῆς Ἄβερς τοῦνομα. Ἐπειδὴ δὲ ἐπιὸν ἀμέτρως, κατὰ τὴν ἀγγλικὴν συνήθειαν, ἐμέθυσαν καὶ οἱ τρεῖς, πρῶτος δὲ πάντων ὁ νέος Βέρνεϋ, ὅστις καὶ παρεδόθη εἰς ὕπνον βαθύτατον. Ἀλλ' οἱ δύο ἄλλοι ἐξημμένοι ὑπὸ τοῦ οἴνου ἐπεδόθησαν εἰς ἐριδας, αἷτινες κατέληξαν εἰς ὑβρῆς καὶ εἰς χειρονομίας. Ὁ Ἄβερς ἰδὼν ὅτι ὁ Βέρνεϋ ἐκοιμάτο ἔλαβε τὸ ζίφος αὐτοῦ, ἐφόνευσε τὸν ἀντίπαλόν του καὶ θείς ἐκ νέου αὐτὸ εἰς τὴν θήκην ὅπως ἦτο καθημαγμένον ἐδραπέτευσεν.

Ὁ Βέρνεϋ οὐδὲν ἐνόησεν, ἀλλ' ἐξυπνήσας καὶ βαρεῖν ἔχων τὴν κεφαλὴν μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἐκδυθεὶς ἐκοιμήθη.

Διαδοθείσης τῆς φήμης τοῦ κακουργήματος ἡ ἀστυνομία ἐνησχολήθη ἀμέσως εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ φονέως. Συνέλαβε δὲ μόνον τὸν Βέρνεϋ, ἐπειδὴ ὁ ἕτερος εἶχε φύγει εἰς τὰ ξένα. Ὁ Βέρνεϋ ἐκοιμάτο ἐτι ὅτε μετέβησαν εἰς σύλληψιν αὐτοῦ. Φαντάσθητε δὲ τὴν ἐκπληξίν του ὅτε ἔμαθεν ὅτι τὸν κατηγοροῦν ὡς φονεύσαντα τὸν οἰκειότερόν του φίλον! Πόσον μάλιστα ἔμεινε κεραυνόπληκτος ὅτε εἶδεν ὅτι τὸ ζίφος τοῦ ἦτο καθημαγμένον!

Ἄρα ἡ ἐνοχὴ τοῦ νέου ἐφαίνετο ἀναντιρρήτως. Σημειωτέον ὅτι ὁ φόνος εἶχε συμβῆ ἐνῷ συνεδρίαζε τὸ κακουργοδικεῖον καὶ ἵνα μὴ παραπεμφθῆ εἰς ἕτερον ἢ ὑπόθεσις, ἧτις ἐφαίνετο τόσῳ καταφανῆς, εἰσήγαγον τὸν ἐγκαλούμενον εἰς δίκην. Ὁ νέος εἶπεν ἀπολογούμενος ὅτι ἂν καὶ τὰ φαινόμενα καταδίκασον αὐτόν, οὐδὲν ἦττον ὁμοῦς ἦτο ἀθῶος, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεκαλεῖτο τὴν δικαιοσύνην τῶν ὀρκωτῶν.

Ἀλλὰ τὰ πάντα ἐμαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ οἱ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000048117